

Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums,

*2023./2024. mācību gada
aptauja Latvijā*

Rīga, 2025.

Publikāciju sagatavoja autoru kolektīvs:

Biruta Velika, Daiga Grīnberga, Iveta Pudule, Gunta Rožkalne

Izsakām pateicību izglītības iestādēm un skolēniem par dalību šajā pētījumā.

Pateicamies Veselības ministrijai un Izglītības un zinātnes ministrijai par atbalstu pētījumam, kā arī SIA "Latvijas Fakti" par paveikto darbu pētījuma datu savākšanā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz „Slimību profilakses un kontroles centrs” obligāta.

© Slimību profilakses un kontroles centrs, 2025.

© B.Velika, D.Grīnberga, I.Pudule, G.Rožkalne

ISBN (pdf) 978-9934-514-79-1

Saturs

Ievads	4
PVO Vispārējā konvencija par tabakas uzraudzību	5
MPOWER sistēma	5
Globālā tabakas uzraudzības sistēma	6
Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums Latvijā	7
1. Metodes	9
1.1. Atlases apraksts	9
1.2. Aptaujas anketa	9
1.3. Datu vākšana	10
2. Rezultāti	12
2.1. Tabakas produktu lietošanas izplatība	12
2.2. Atkarība no smēķējamās tabakas produktiem	18
2.3. Smēķēšanas atmešana	18
2.4. Pasīvā smēķēšana	21
2.5. Elektroniskās cigaretes	23
2.6. Nikotīna spilventiņi	26
2.7. Pieejamība cigaretēm, e-cigaretēm, nikotīna spilventiņiem	29
2.8. Nosliece uzsākt tabakas produktu, nikotīna produktu lietošanu	35
2.9. Pusaudžu zināšanas un attieksme	36
3.1. Masu mediju un reklāmas ietekme	41
3. Secinājumi	45
4. Pielikums	47
4.1. Tabakas produktu lietošana	47
4.2. Pieejamība tabakas produktiem	55
4.3. Smēķēšanas atmešana	61
4.4. Pasīvā smēķēšana	64
4.5. Zināšanas un attieksme	66
4.6. Nikotīna spilventiņu lietošana	68
4.7. Elektronisko cigarešu lietošana	68
4.8. Masu mediju un reklāmas ietekme	73

Ievads

Tabakas lietošana ir viens no galvenajiem novēršamajiem priekšlaicīgas nāves un slimību cēloņiem visā pasaulē, un aptuveni 1,4 miljardi cilvēku vecumā no 15 gadiem lieto tabaku. Turklāt katru gadu vairāk nekā 8 miljoni cilvēku mirst ar tabakas lietošanu saistītu slimību dēļ. Ja pašreizējās tendences turpināsies, tabakas lietošana līdz šī gadsimta beigām varētu nogalināt miljardu cilvēku, un tiek lēsts, ka vairāk nekā trīs ceturtdaļas šo nāves gadījumu notiks valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Efektīvs un sistemātisks uzraudzības mehānisms ir būtisks, lai uzraudzītu un pārvaldītu šo tabakas epidēmiju.¹

Visi tabakas lietošanas veidi ir kaitīgi, un nav droša tabakas iedarbības līmeņa. Cigarešu smēķēšana ir visizplatītākais tabakas lietošanas veids visā pasaulē. Citi tabakas izstrādājumi ir ūdenspīpes tabaka, cigāri, cigarellas, karsējamā tabaka, tinamā tabaka, pīpju tabaka, kā arī bezdūmu tabakas izstrādājumi.

Apmēram 80% no tabakas lietotāju visā pasaulē dzīvo valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem, kur ar tabaku saistīto slimību un nāves gadījumu slogs ir vislielākais. Tabakas lietošana veicina nabadzību, novirzot mājāsaimniecību izdevumus no pamatvajadzībām, piemēram, pārtikas un pajumtes, uz tabaku. Šo tēriņu paradumu ir grūti ierobežot, jo tabaka ir spēcīgu atkarību izraisīša. Tabakas lietošanas ekonomiskās izmaksas ir ievērojamas un ietver ievērojamas veselības aprūpes izmaksas ar tabakas lietošanas izraisīto slimību ārstēšanai, kā arī zaudēto cilvēkkapitālu, kas rodas tabakas izraisītas saslimstības un mirstības dēļ.²

Lai gan smēķējamās tabakas izplatība pasaulē pēdējās desmitgades laikā kopumā ir samazinājusies, jaunu tabakas un nikotīna izstrādājumu lietošana ir palielinājusies. Šo produktu lietošanas izplatība īpaši strauji palielinās jauniešiem. Pieaugošā jauniešu interese par nikotīna produktiem rada neskaidru (nav vēl pietiekami izpētīta un pierādīta) ilgtermiņa ietekmi uz viņu veselību. Elektroniskās cigaretes ietver daudzveidīgu ierīču grupu, kas ļauj lietotājiem ieelpot aerosolu plaušās, kas parasti satur nikotīnu.³ Šie produkti sapludina robežu starp līdzekļiem smēķēšanas atmešanai un ceļu uz turpmāku nikotīna lietošanu, uzsverot nepieciešamību pēc visaptverošas stratēģijas šo risku mazināšanai. Nikotīna

¹ <https://www.gtssacademy.org/about-survey/goal/>

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>

³ https://drupal.gtssacademy.org/wp-content/uploads/2024/11/Pan_Electronic-cigarette-use-among-adults-in-14-countries.pdf

atkarības apkarošanai ir nepieciešama daudzpusīga, vienlīdzīga pieeja, kas apvieno profilaksi, inovatīvas ārstēšanas metodes un padara tās plaši pieejamas sabiedrībai.

PVO Vispārējā konvencija par tabakas uzraudzību

Lai ierobežotu globālo tabakas epidēmiju, 191 Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk - PVO) dalībvalsts 56. Pasaules veselības asamblejā 2003.gada 21.maijā vienbalsīgi pieņēma Vispārējo konvenciju par tabakas uzraudzību (*angl.val. - Framework Convention on Tobacco Control - FCTC*). Konvencija stājās spēkā 2005.gada 27.februārī. Šī konvencija ir pasaulē pirmais starptautiskais sabiedrības veselības līgums. Tajā atzīts kaitējums, ko var radīt tabakas izstrādājumi un uzņēmumi, kuros tie tiek ražoti. Līgumā izklāstīti juridiski saistoši mērķi un principi, kas jāievēro valstīm vai reģionālās ekonomikas integrācijas organizācijām, piemēram, Eiropas Kopienai, kas šo līgumu ratificējušas un tādējādi piekritušas īstenot. Vispārējās konvencijas par tabakas uzraudzību mērķis ir aizsargāt pašreizējās un nākamās paaudzes no iznīcinošām veselību ietekmējošām, sociālām, vides un ekonomiskām sekām, ko rada tabakas patēriņš un tabakas dūmu iedarbība. Konvencija ietver koordinētu, efektīvu un steidzamu rīcības plānu, lai samazinātu tabakas patēriņu, ieviestu izmaksu-efektīvas sabiedrības veselības stratēģijas, tādas kā: tiešās un netiešās tabakas reklāmas aizliegums, tabakas izstrādājumu cenu un nodokļu celšana, no tabakas dūmiem brīvu sabiedrisko un darbavietu nodrošināšana, brīdinošo uzrakstu un attēlu izvietošana uz tabakas produktu iepakojuma, tabakas lietošanas pētniecība un monitorings, informācijas apmaiņa.

Latvija ir parakstījusi Vispārējo konvenciju par tabakas uzraudzību 2004.gada maijā. To ratificējusi Saeima 2005.gada februārī. Konvencija stājusies spēkā Latvijā 2005.gada maijā. Kopumā konvenciju ir ratificējušas 180 valstis visā pasaulē, tostarp 50 PVO Eiropas reģiona dalībvalstis.

MPOWER sistēma

PVO 2008.gadā izveidoja sistēmu MPOWER⁴, lai veicinātu globālu rīcību tabakas kontroles jomā, kas ietver sešu tabakas pieprasījuma mazināšanas stratēģiju kopumu. Lai efektīvi apkarotu tabakas epidēmiju, PVO iesaka valstīm izmantot PVO Vispārējo konvenciju par Tabakas uzraudzību un MPOWER pasākumu kopumu⁵:

⁴ <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/372043/9789240077164-eng.pdf?sequence=1>

⁵ http://origin.who.int/tobacco/global_report/en/

- uzraudzīt tabakas lietošanu un profilakses politiku;
- aizsargāt cilvēkus no tabakas dūmiem;
- piedāvāt palīdzību smēķēšanas atmešanā;
- brīdināt pat tabakas lietošanas kaitīgumu;
- ieviest aizliegumus tabakas reklāmai, pārdošanas veicināšanai un pasākumu sponsorēšanai no tabakas industrijas puses;
- paaugstināt nodokļus tabakas izstrādājumiem.

Globālā tabakas uzraudzības sistēma

Tabakas epidēmijas uzraudzība ir galvenais solis tās pārvaldībā. 1998. gadā PVO, Amerikas Savienoto valstu Slimību kontroles un profilakses centrs (CDC) un Kanādas Sabiedrības veselības asociācija (CPHA) sāka īstenot Globālo tabakas uzraudzības sistēmu (*angl.val. Global Tobacco Surveillance System - GTSS*), lai palīdzētu valstīm izveidot tabakas kontroles uzraudzības un kontroles programmas kā arī, lai novērtētu valstu progresu PVO Vispārējās konvencijas par Tabakas uzraudzību un MPOWER prasību izpildē. GTSS sastāv no četriem instrumentiem: Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma (*angl.val. Global Youth Tobacco Survey - GYTS*), Starptautiskā pieaugušo smēķēšanas pētījuma (*angl.val. Global Adult Tobacco Survey - GATS*), jautājumiem par tabaku apsekojumiem (*angl.val. Tobacco Questions for Surveys - TQS*) un jautājumiem par tabaku jauniešu apsekojumiem (*angl.val. Tobacco Questions for Surveys of Youth - TQS-Youth*)^{6,7}.

⁶ <https://www.cdc.gov/tobacco/global/gtss/gtssdata/index.html>

⁷ https://www.emro.who.int/images/stories/ncds/documents/gtss_factsheet_two_decades_in_review.pdf

Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums Latvijā

Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums ir globāls standarts jauniešu tabakas lietošanas sistemātiskai uzraudzībai un galveno tabakas kontroles rādītāju izsekošanai. Šis pētījuma nacionāli reprezentatīvās veiktās aptaujas ietvaros piedalās 13–15 gadus veci skolēni, izmantojot standarta pamata anketu, izlases dizainu un datu vākšanas un pārvaldības procedūras, kuras pārskatījuši un apstiprinājuši starptautiski eksperti.

PVO sadarbībā ar ASV Slimību kontroles un profilakses centru 1999.gadā, Vispārējās tabakas uzraudzības sistēmas (*Global Tobacco Surveillance System – GTSS*)⁸ ietvaros, realizēja pirmo Starptautisko jauniešu smēķēšanas pētījumu. Šis pētījums sniedz starptautiski salīdzināmus datus par tabakas produktu lietošanas izplatību pusaudžiem. Starptautiskajam jauniešu smēķēšanas pētījumam ir izstrādāta aptaujas anketa, kas sastāv no dalībvalstīm obligātiem un izvēles jautājumiem. Ir izstrādāta visām dalībvalstīm identiska mērķa grupas izlases metodika, datu savākšanas procedūra un datu apstrādes metodika.⁹

Latvijā ir realizētas sešas Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma aptaujas: 2002., 2007., 2011., 2014., 2019. un 2024. gadā.

Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma Latvijā **mērķis** ir apzināt tabakas un nikotīna produktu lietošanas izplatību 13, 14 un 15-gadīgu skolēnu populācijā, pētīt šīs pusaudžu grupas smēķēšanas paradumus un prognozēt smēķēšanas uzsākšanas risku, noskaidrot smēķēšanas motivāciju un faktorus, kas ietekmē ar smēķēšanu saistīto uzvedību.

Pētījumā iegūtie dati sniedz informāciju par smēķēšanas un pasīvās smēķēšanas izplatību, tabakas un nikotīna izstrādājumu lietošanas izplatību, smēķēšanas uzsākšanas iemesliem, tabakas reklāmas ietekmi, kā arī tabakas antireklāmas izplatību, attieksmi pret smēķēšanu, tabakas produktu pieejamību Latvijas skolēniem. Tā kā šis ir monitoringa veida pētījums, tad dati ir izvērtējami dinamikā. Veselības aprūpes, veselības veicināšanas un izglītības speciālisti var izmantot pētījumā iegūtos datus, lai plānotu, ieviestu un izvērtētu programmas, kas samazinātu tabakas un nikotīna izstrādājumu lietošanu skolēniem, uzlabotu tabakas kontroles informācijas izplatīšanu un nodrošinātu minēto jomu

⁸ <https://www.cdc.gov/tobacco/global/gtss/gtssdata/index.html>

⁹ Global Youth Tobacco Surveillance, 2000 – 2007, Surveillance Summaries. Department of Health and Human services centers for Disease control and prevention. Atlanta, January 25, 2008/ Vol.57/ No. SS-1

speciālistus ar materiāliem, kas viņiem nepieciešami, lai papildinātu un pilnveidotu tabakas lietošanas profilakses programmas skolēniem.

1. Metodes

1.1. *Atlases apraksts*

Pētījuma mērķa populācija ir Latvijas vispārizglītojošo skolu skolēni 13, 14 un 15 gadu vecumā.

2023./2024.mācību gada vispārizglītojošo skolu saraksts tika iegūts no Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas. Pētījuma atlasē izmantota divu posmu (skolas un klases) klasteru metode. Skolu atlase veikta, stratificējot pēc skolas atrašanās vietas: Rīga un pārējā Latvijas teritorija.

Pirmajā atlases posmā no Latvijas vispārizglītojošo skolu saraksta tika atlasītas skolas, kurās ir 7., 8., un 9.klases un kurās visās trijās klašu grupās kopumā Rīgas skolās ir 40 un vairāk skolēnu, bet pārējās Latvijas skolās visās trijās klašu grupās ir 30 un vairāk skolēnu. 2023./2024.mācību gada aptaujas atlasē iekļuva 76 Latvijas vispārizglītojošās skolas: 38 skolas Rīgā un 38 skolas pārējā Latvijas teritorijā.

Otrajā atlases posmā no katras atlasē iekļautās skolas pēc nejaušo skaitļu rindas tika atlasītas kopumā 233 klases, kuras tika iekļautas pētījuma atlasē.

Plānotās atlases apjoms bija 5059 7.-9. klašu skolēni.

Atlase ir reprezentatīva Latvijas vispārizglītojošo skolu 7.-9. klašu skolēniem.

1.2. *Aptaujas anketa*

Pētījuma instruments ir standartizēta aptaujas anketa, kura ir angļu valodā un sastāv no visām pētījuma dalībvalstīm obligāto jautājumu daļas un izvēles jautājumu daļas. Latvijā aptaujas anketa tiek tulkota latviešu un krievu valodā, iepriekš pārbaudot jēdzienu identitāti, un tiek papildināta ar Latvijai specifiskiem jautājumiem. Pirms datu savākšanas darba uzsākšanas aptaujas anketa tiek testēta mērķa grupā. Tiek organizēts pētījuma mērķa populācijas fokusa grupas seminārs par aptaujas anketas jautājumu izpratni, pēc kura, nepieciešamības gadījumā, tiek veikti labojumi aptaujas anketā.

Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma Latvijā 2023.gada aptaujas anketā tika ietverts 81 jautājums ar vairākiem atbilžu variantiem katrā jautājumā. Aptaujas anketa nodrošina datus par:

- tabakas izstrādājumu smēķēšanas izplatību,
- bezdūmu tabakas produktu lietošanas izplatību,
- karsējamās tabakas izstrādājumu lietošanas izplatību,

- elektronisko cigarešu lietošanu,
- nikotīna spilventiņu lietošanu,
- tabakas un nikotīna produktu pieejamību jauniešiem,
- pasīvās smēķēšanas izplatību,
- smēķēšanas atmešanu,
- zināšanām un attieksmi pret tabakas un nikotīna izstrādājumu lietošanu,
- mēdiņu un reklāmas nozīmi,
- informāciju par respondentu (vecumu, dzimumu, klasi, mācību valodu).

Skolēni savas atbildes uz anketas jautājumiem aizpilda speciālās atbilžu lapās, aizkrāsojot katra jautājuma vienu vai, dažos jautājumos, vairākus atbilžu variantus ar zīmuli. Atbilžu lapas nodrošina ASV Slimību kontroles un profilakses centra Smēķēšanas un veselības birojs. Aizpildītās atbilžu lapas tiek sūtītas uz ASV Slimību kontroles un profilakses centru datu ievadei speciālā datorprogrammā.

1.3. Datu vākšana

2023./2024.mācību gada aptaujas datu savākšanas procesa nodrošināšanai tika veikts iepirkums saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.² panta noteikto kārtību un tiesības šo darbu veikt ieguva Tirgus un sociālo pētījumu aģentūra “Latvijas Fakti”. Šī uzņēmuma intervētāji veica datu savākšanu atlasē iekļuvušajās skolās un klasēs. Pirms datu savākšanas darba uzsākšanas intervētājiem notika četri pētījuma metodikas apmācību semināri, kā arī tika rīkoti divi fokusa grupu semināri aptaujas anketas latviešu un anketas tulkojuma krievu valodā izvērtēšanai pētījuma mērķa grupā. Gan latviešu valodas aptaujas anketas, gan anketas tulkojuma krievu valodā izvērtēšanas katrā fokusa grupā piedalījās seši 13 līdz 15-gadīgi jaunieši. Fokusa grupu seminārus vadīja moderatori ar augstāko izglītību socioloģijā un iepriekšējo pieredzi jauniešu fokusa grupu diskusiju vadīšanā.

Slimību profilakses un kontroles centra pētījuma darba grupa nodrošināja pētījuma metodikas adaptēšanu, pētījuma aptaujas anketas sagatavošanu, datu savākšanas darba uzraudzīšanu un sadarbību ar pētījuma datu savākšanas darba izpildītāju. Kā arī tika nodrošināta informatīvo vēstuļu sagatavošana par pētījuma atlasē iekļuvušajām izglītības iestādēm, skolēnu vecākiem un pētījuma atlasē iekļuvušo izglītības iestāžu pašvaldību Izglītības pārvaldēm. Aptaujā tika izmantota vecāku pasīvā piekrišanas forma.

Skolēnu piedalīšanās aptaujā bija brīvprātīga un anonīma. Skolēniem, kuru vecāki nebija atsūtījuši atteikumu dalībai aptaujā, klasē tika izdalītas anketas un atbilžu lapas,

kurās skolēniem ar zīmuli bija jāaizkrāso katra jautājuma viens vai dažos jautājumos vairāki atbilstošie atbilžu varianti. Skolēni pirms aptaujas tika informēti par pētījumu, ētikas un konfidencialitātes principiem, par kārtību, kādā jāaizpilda anketas atbilžu lapa, kā arī par iespēju pašiem atteikties no aptaujas.

Datu savākšana atlasē iekļuvušajās skolās tika veikta no 2023.gada 8.novembra līdz 2024.gada 9.februārim.

Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma 2023./2024.mācību gada aptaujā Latvijā kopumā piedalījās 65 vispārizglītojošās izglītības iestādes no atlasē iekļuvušajām 76 vispārizglītojošām izglītības iestādēm (skolu atsaucības īpatsvars 85,5%). Aptaujā atteicās piedalīties 11 skolas: astoņas Rīgā un trīs pārējā Latvijas teritorijā. Pētījuma aptaujā piedalījās 3590 skolēni no 5009 atlasē iekļautajiem skolēniem. Pētījumā piedalījās 232 klases no 233 atlasītajām 7.-9.klasēm (klašu atbildētības īpatsvars 99,6%). Kopējais uz anketas jautājumiem atbildējušo skolēnu īpatsvars bija 71,7%. Datu statistiskajai apstrādei tika izmantotas SPSS un Epi Info programmas.

2. Rezultāti

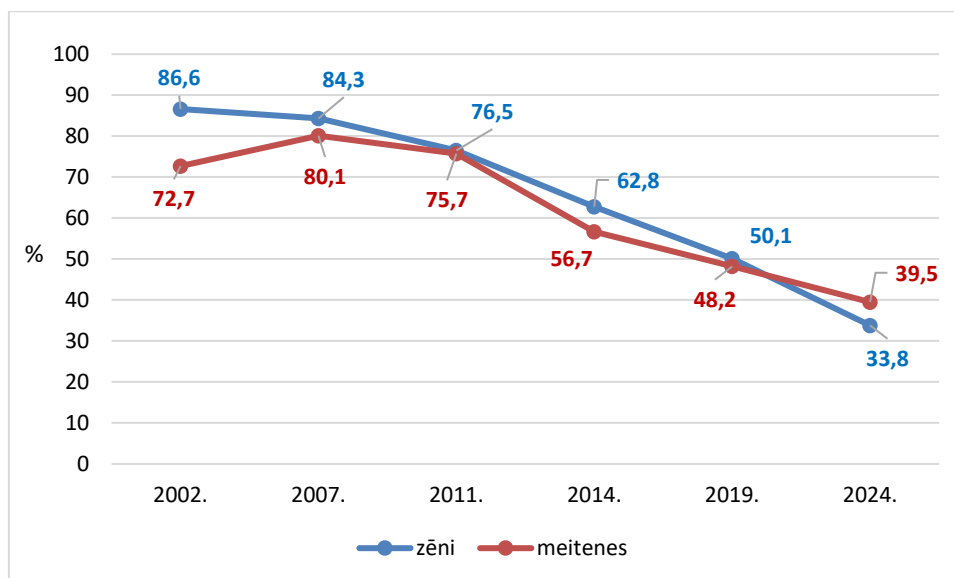
Ziņojumā datu analīzei izmantoti 3274 skolēnu, vecumā no 13 līdz 15 gadiem, aizpildīto anketu dati. No visiem 13 līdz 15-gadīgajiem respondentiem 49,9% bija zēni un 50,1% – meitenes. 13-gadīgie skolēni bija 26,8%, attiecīgi 14-gadīgie – 32,2% un 15-gadīgie – 32,6%.

2.1. *Tabakas produktu lietošanas izplatība*

Tabakas produktu lietošanas pamēģināšana

2023./2024.mācību gada aptaujā 36,7% (2019.g. – 49,2%) skolēnu norāda, ka kādreiz ir pamēģinājuši smēķēt cigaretes, kaut vai vienu vai vairākas reizes ievēlot dūmus, kas ir zemākais cigaretes smēķēt pamēģinājušo 13 līdz 15-gadīgo skolēnu īpatsvars Latvijā kopš Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma 2002.gada aptaujas. Divdesmit divu gadu periodā cigaretes smēķēt pamēģinājušo zēnu īpatsvars ir samazinājies par 52,8 procentpunktiem, attiecīgi meitenēm par 33,2 procentpunktiem, samazinājuma tendence vērojama arī vecumgrupās (1.att. un 1.tab.).

1.attēls. 13-15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kuri ir pamēģinājuši smēķēt cigaretes, dzimuma grupās (%), 2002.-2024.

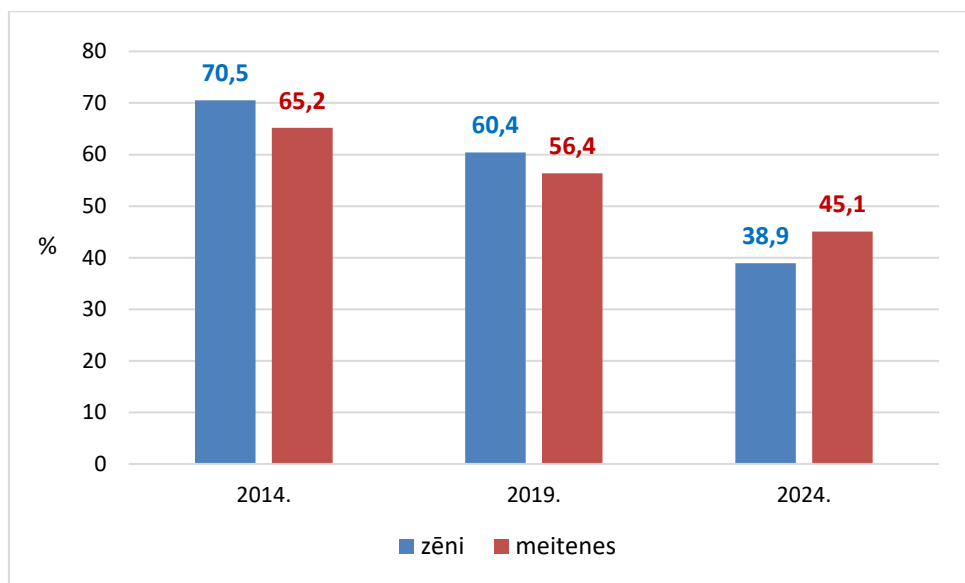

1.tabula. 13-15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kuri kādreiz ir pamēģinājuši smēķēt cigaretes, dzimuma un vecuma grupās (%), 2002.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2002.	86,6	72,7	69,4	77,3	85,2	79,9
2007.	84,3	80,1	76,9	81,3	81,7	82,2
2011.	76,5	75,7	68,2	74,6	85,4	76,2
2014.	62,8	56,7	48,9	60,1	70,1	59,7
2019.	50,1	48,2	35,6	49,8	61,2	49,2
2024.	33,8	39,5	25,1	35,4	47,6	36,7

Kopumā 42,1% (2019.g. – 58,5%) skolēnu kādreiz ir pamēģinājuši lietot tabakas izstrādājumus (smēķējamās un/vai bezdūmu tabakas produktus). Saglabājas tendence samazināties skolēnu īpatsvaram, kuri ir pamēģinājuši lietot tabakas izstrādājumus. Zēnu īpatsvars, kuri ir pamēģinājuši smēķēt/lietot tabakas izstrādājumus, desmit gadu periodā ir samazinājies straujāk, nekā meiteņu īpatsvars. (2.att.).

2.attēls. Skolēnu īpatsvars dzimuma grupās, kuri ir pamēģinājuši smēķēt/lietot jebkādu tabakas izstrādājumu (%), 2014.-2024.

Cigarešu smēķēšanas izplatība

Lai noskaidrotu cigarešu smēķētāju īpatsvaru, aptaujas anketā ir ietverts jautājums: „Cik dienas pēdējo 30 dienu laikā Tu smēķēji cigaretes?” ar atbilžu variantiem: „0 dienas”; „1 vai 2 dienas”; „3-5 dienas”; „6-9 dienas”; „10-19 dienas”; „20-29 dienas”; „visas 30 dienas”. 2023./2024.mācību gadā 10,5% skolēnu (2019.g. - 14,8%) norāda, ka pēdējā mēneša laikā ir smēķējuši cigaretes (vismaz vienu vai divas dienas pēdējā mēneša

laikā): zēni – 9,2% un meitenes – 11,5%. Turpinās samazināšanās tendence cigaretes smēķējušo skolēnu īpatsvaram gan dzimuma, gan vecuma grupās (2.tab.).

2.tabula. 13-15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kuri smēķē cigaretes, dzimuma un vecuma grupās (%), 2002.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2002.	38,2	29,7	24,2	28,5	37,6	34,3
2007.	41,8	35,2	23,5	33,1	36,8	38,6
2011.	29,2	33,8	19,5	28,8	41,1	31,5
2014.	16,9	16,5	8,1	17,5	24,5	16,8
2019.	14,7	14,8	8,0	13,0	22,9	14,8
2024.	9,2	11,5	5,0	8,7	16,7	10,5

Gandrīz ik dienas cigaretes smēķējošie pusaudži ir tie, kuri smēķējuši cigaretes 20 un vairāk dienas pēdējo 30 dienu laikā. Kopumā 13-15 gadu vecumā regulāri smēķē cigaretes 3,2% skolēnu, attiecīgi 3,1% zēnu un 3,3% meiteņu. Kopš 2007.gada krītas regulāri cigaretes smēķējošu pusaudžu īpatsvars (3.tab.).

3.tabula. Gandrīz ik dienas cigaretes smēķējošu 13-15 gadus vecu skolēnu īpatsvars dzimuma un vecuma grupās (%), 2002.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2002.	17,6	9,5	5,5	9,2	14,8	13,7
2007.	21,9	14,2	9,3	13,4	16,1	18,0
2011.	12,9	12,2	6,5	10,2	18,6	12,6
2014.	5,0	3,7	1,1	4,4	7,5	4,3
2019.	5,6	4,3	2,3	3,7	8,7	4,9
2024.	3,1	3,3	1,8	2,4	5,1	3,2

Karsējamās tabakas izstrādājumu lietošana

Pirmo reizi pētījuma īstenošanas laikā 2023./2024.gada aptaujā tika iekļauti jautājumi par karsējamās tabakas lietošanu. Kopumā 50,7% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu, attiecīgi 51% zēnu un 50,4% meiteņu, kādreiz ir dzirdējuši par karsējamās tabakas izstrādājumiem. Līdz ar vecumu palielinās skolēnu īpatsvars, kuri kādreiz ir dzirdējuši par karsējamās tabakas izstrādājumiem: 13-gadīgie – 39,9%, 14-gadīgie – 51,5% un 15-gadīgie – 59,3%.

Karsējamās tabakas izstrādājumus jebkad ir pamēģinājuši lietot 13,8% pusaudžu, attiecīgi 12,5% zēnu un 14,9% meiteņu. Visaugstākais īpatsvars, kuri ir pamēģinājuši lietot karsējamo tabaku, ir 15-gadīgo grupā – 18,4%, attiecīgi 14-gadīgo grupā – 12,9% un 13-gadīgo – 9,2%.

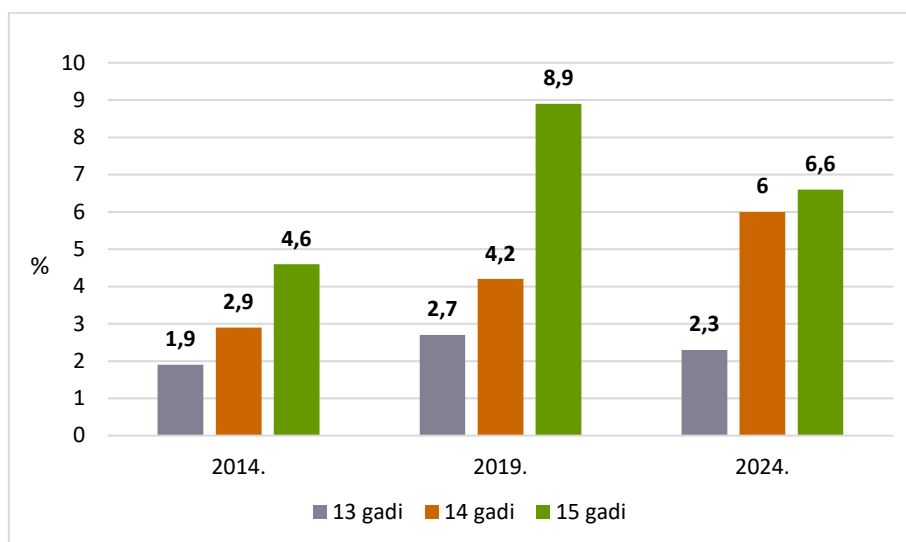
Pēdējo 30 dienu laikā vismaz 1-2 dienas (ietverts no 1-2 dienām līdz visām 30 dienām) karsējamās tabakas izstrādājumus lietoja 5,1% pētījuma mērķa grupas skolēnu, attiecīgi 4,4% zēnu un 5,6% meiteņu. Augstākais īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā vismaz 1-2 dienas lietojuši karsējamo tabaku, ir 15-gadīgo grupā – 6,6% attiecīgi 13 un 14-gadīgo grupās – 4,3% un 4,2%.

Bezdūmu tabakas lietošana

Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums Latvijā aizliedz pārdot šņaucamo, zelējamo un košļājamo tabaku. Tomēr saskaņā ar pēdējās aptaujas datiem kopumā 12,0% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu, attiecīgi 12,4% zēnu un 11,3% meiteņu (2019.g. – 16% zēnu, 11% meiteņu), norāda, ka ir mēģinājuši lietot kādu no bezdūmu tabakas produktiem. Joprojām augstākais bezdūmu tabakas produktu pamēģinājušo skolēnu īpatsvars ir 15 gadīgo skolēnu grupā – 18,4% (2019.g. – 20,3%; 2014.g. – 15,5%).

Pēdējo 30 dienu laikā kādu bezdūmu tabakas izstrādājumu ir lietojuši 5,1% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu (2019.g. – 5,3%; 2014.g. – 3,1%), attiecīgi 5,9% zēnu 4,2% meiteņu (2019.g. – 6,8% zēnu un 3,7% meiteņu; 2014.g. – 4,3% zēnu un 2,0% meiteņu). Saskaņā ar pēdējās aptaujas datiem, augstākais pusaudžu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja bezdūmu tabakas produktus, ir 14 un 15-gadīgo grupās. Salīdzinot ar 2014.gada aptaujas datiem, būtiski ir palielinājies 14 gadīgo skolēnu īpatsvars, kuri pēdējā mēneša laikā lietojuši bezdūmu tabakas produktus (3.att.).

3.attēls. Skolēnu īpatsvars vecuma grupās, kuri pēdējā mēneša laikā ir lietojuši bezdūmu tabakas produktus (%), 2014.-2024.

Tabakas produktu smēķēšanas/lietošanas izplatība, dubultā lietošana

2024.gadā 16,2% skolēnu ir lietojuši tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas un bezdūmu tabakas produktus) vismaz 1 vai 2 dienas pēdējo 30 dienu laikā. Kopš 2002.gada saglabājas tendence samazināties tabakas produktu (cigarešu, citu smēķējamās tabakas produktu un bezdūmu tabakas produktu) lietošanas izplatībai gan dzimuma, gan vecuma grupās (4.tab.).

4.tabula. 13-15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kuri lieto tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus un bezdūmu tabakas produktus), dzimuma un vecuma grupās (%), 2002.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2002.	41,4	33,0	26,5	32,0	41,0	37,5
2007.	45,7	32,8	35,2	35,0	40,8	41,8
2011.	39,4	41,4	28,3	38,2	49,8	40,5
2014.	25,3	23,9	14,0	24,2	35,8	24,7
2019.	24,8	21,1	14,9	21,0	32,6	23,0
2024.	14,5	17,6	9,1	14,8	23,5	16,2

Tā kā pēdējā pētījuma aptaujā tika iekļauti jautājumi par karsējamās tabakas produktu lietošanu mērķa grupas skolēniem, ir iespējams noskaidrot jauniešu īpatsvaru, kuri pēdējo 30 dienu laikā vismaz 1-2 dienas ir smēķējuši/lietojuši jebkādu tabakas produktus: cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus un

karsējamās tabakas produktus. Kopumā 17,3% mērķa grupas skolēnu ir smēķējuši/lietojuši kādu no minētajiem tabakas produktiem pēdējo 30 dienu laikā, attiecīgi 15,4% zēnu un 18,8% meiteņu. Augstākais pusaudžu īpatsvars ir 15 gadu vecumā – 24,7%, attiecīgi 14 gadu vecumā –15,4% un 13 gadu vecumā –10,6%.

Ņemot vērā, ka šajā aptaujā tika iegūti dati gan par smēķējamās tabakas produktu, gan bezdūmu tabakas produktu lietošanas izplatību, kā arī elektronisko cigarešu un nikotīna spilventiņu lietošanas izplatību, bija iespējams analizēt, vai pusaudži izmanto divējādu tabakas un nikotīna produktu lietošanas praksi (*angl.val. dual use*). Kā redzam 5.tabulā, pusaudži vienlaicīgi smēķē cigaretes vai smēķējamās tabakas produktus, lieto bezdūmu tabakas produktus un lieto elektroniskās cigaretes vai nikotīna spilventiņus. Divejādas tabakas un nikotīna produktu lietošanas prakses izplatība ir augstāka meitenēm un palielinās līdz ar vecumu, īpaši tas ir izteikts 15 gadīgo skolēnu grupā.

5.tabula. Divejādas tabakas un nikotīna produktu lietošanas prakses izplatība dzimuma un vecuma grupās (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13- gadīgie	14- gadīgie	15- gadīgie	Kopā
Pašlaik smēķē tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas produktus) <u>UN</u> lieto bezdūmu tabakas produktus	3,9	2,5	1,7	3,5	4,4	3,3
Pašlaik smēķē tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus) <u>UN</u> lieto elektroniskās cigaretes	8,0	12,9	4,6	10,2	15,8	10,6
Pašlaik smēķē tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus) <u>UN</u> lieto elektroniskās cigaretes	8,4	13,7	5,2	10,6	16,7	11,2
Pašlaik smēķē/lieto tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus) <u>UN</u> lieto elektroniskās cigaretes vai nikotīna spilventiņus	10,0	13,7	5,0	12,0	17,7	12,0
Pašlaik smēķē/lieto tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus) <u>UN</u> lieto elektroniskās cigaretes vai nikotīna spilventiņus	10,4	14,6	5,8	12,4	18,5	12,7

2.2. Atkarība no smēķējamās tabakas produktiem

Nikotīns ir iedarbīgs neirotoksīns ar narkotiskām īpašībām, kas pat mazās koncentrācijās izraisa atkarību un ir viens no galvenajiem atkarības no smēķēšanas veidotājiem.

Lai noteiktu jebkurus smēķējamās tabakas izstrādājumus smēķējošo pusaudžu atkarību no nikotīna, aptaujas anketā skolēniem tiek jautāts par sajūtu, kad, pamostoties no rīta, pirmā vēlēšanās ir uzsmēķēt, un par to, cik ātri pēc izsmēķētas cigaretes tiek izjusta vēlme atkal smēķēt.

Kādreiz no rīta pamostoties pirmā vēlēšanās uzsmēķēt ir kopumā 45,7% tabakas izstrādājumu smēķētāju, attiecīgi 44,2% zēnu un 46,1% meiteņu.

Kopumā 46,6% pašreizējo tabakas izstrādājumu smēķētāju izjūt spēcīgu vēlmi smēķēt atkal no 60 minūtēm līdz mazāk nekā vienai pilnai dienai, attiecīgi 47,6% zēnu un 45,3% meiteņu.

Saskaņā ar pēdējās aptaujas datiem 53,8% (2019.g. – 50,3%) 13 līdz 15-gadīgo skolēnu, kuri smēķē tabakas produktus, novēro nikotīna atkarības pazīmes. Analizējot datus dzimuma grupās, nikotīna atkarības pazīmes ir 55,3% zēnu un 52,4% meiteņu.

2.3. Smēķēšanas atmešana

Tabakas kontroles politikas nozīmīga daļa ir smēķēšanas atmešanas veicināšana. Nikotīna atkarība ir hroniska slimība un ne tuvu visiem tabakas lietotājiem, kuri vēlas atmet tabakas izstrādājumu lietošanu, tas izdodas. Vairākumam tabakas produktu smēķētāju atmešanas mēģinājumi ir cikliski.

Kopumā 80,1% (2019.gadā – 92,1%, 2014.gadā – 90,3%) smēķējošo pusaudžu, 80,5% zēnu un 80,1% meiteņu, domā, ka spētu atmet smēķēšanu, ja to vēlētos.

Turpina samazināties smēķējamās tabakas izstrādājumus smēķējošo skolēnu īpatsvars, kuri vēlas atmet smēķēšanu, sasniedzot zemāko izplatības līmeni - 45,5% (6.tab.).

6.tabula. Smēķējamās tabakas izstrādājumus smēķējošo skolēnu īpatsvars, kuri šobrīd vēlas atmest smēķēšanu (%), 2007.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2007.	72,7	69,7	72,0	71,6	71,2	71,5
2011.	68,5	62,9	59,1	67,9	65,5	65,5
2014.	62,1	60,6	52,6	62,4	62,5	61,1
2019.	50,8	57,4	47,9	56,7	53,9	53,7
2024.	39,4	48,4	46,8	41,6	47,4	45,5

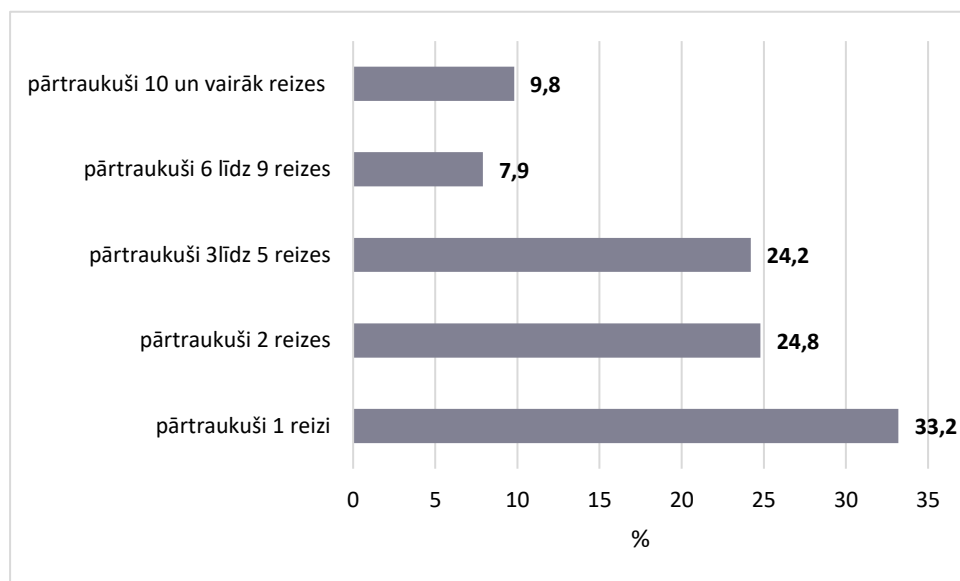
Saskaņā ar pēdējās aptaujas datiem, ir palielinājies 13-15 gadus vecu smēķētāju īpatsvars, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā ir mēģinājuši atmest smēķēšanu gan dzimuma, gan vecuma grupās (7.tab.).

7.tabula. Smēķējošo skolēnu īpatsvars, kuri mēģinājuši atmest smēķēšanu pēdējo 12 mēnešu laikā (%), 2007.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2007.	76,0	75,3	71,7	75,9	76,7	75,8
2011.	64,3	64,9	62,4	65,7	64,3	64,5
2014.	60,6	61,1	54,7	63,4	60,8	60,8
2019.	57,5	68,2	58,9	65,2	61,9	62,4
2024.	61,0	70,9	68,5	67,8	66,9	67,5

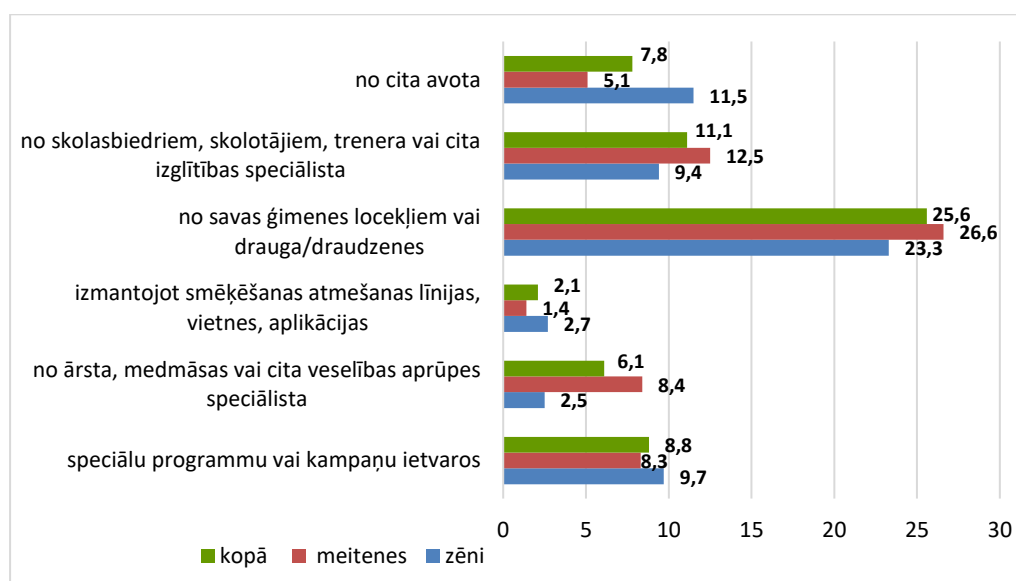
Aptaujas anketā ir iekļauts jautājums “Cik reizes pēdējo 12 mēnešu laikā esi pārtraucis (-kusi) smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīsi smēķēt pavisam?”. Kā redzams 4.attēlā, augstākais tabakas produktu smēķētāju īpatsvars pēdējo 12 mēnešu laikā ir smēķēšanu pārtraukuši ar domu, ka atmetīs smēķēt pavisam tikai 1reizi, gandrīz ceturtdaļa pārtraukuši smēķēt 2 reizes un 3 līdz 5 reizes.

4.attēls. Smēķēšanas pārtraukšanas reižu īpatsvars pēdējo 12 mēnešu laikā uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēt pavisam (%), 2024.

Smēķēšanas atmešanas procesā svarīgs ir līdzcilvēku un profesionāļu padoms un atbalsts. Šajā pētījuma aptaujā jautājumā par to, vai ir saņemta palīdzība vai ieteikumi smēķēšanas atmešanā, respondenti varēja izvēlēties vairākas atbilžu iespējas, savukārt iepriekš veiktajās aptaujās šajā jautājumā bija iespējams izvēlēties tikai vienu atbildi. Līdz ar to salīdzināt ar iepriekšējo aptauju datiem nevar. 5.attēlā redzams, ka ceturtdaļa tabakas produktu smēķētāju, gan zēnu, gan meiteņu, palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā saņēmuši no ģimenes vai draugiem.

5.attēls. Smēķējošo skolēnu īpatsvars, kuri ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā, dzimuma grupās, %, 2024.

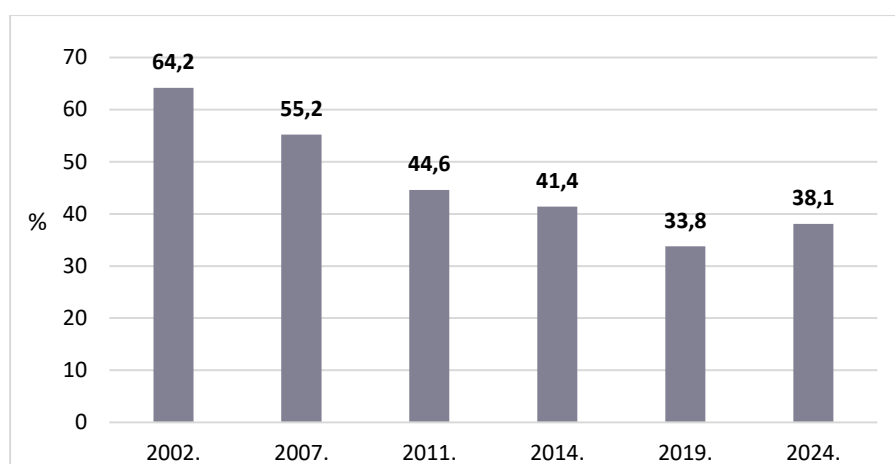
2.4. Pasīvā smēķēšana

Pasīvā smēķēšana ir smēķētāja izelpoto dūmu un to dūmu, kas nāk no aizdedzinātas cigaretes, cigāra vai pīpes, ieelpošana.

2023./2024.mācību gada aptaujā 47,2% 13-15 gadīgu pusaudžu norādīja, ka kāds no viņu vecākiem, vai arī abi smēķē.

Kopumā 38,1% skolēnu norāda, ka pēdējās nedēļas laikā mājās viņu klātbūtnē kāds ir smēķējis. Salīdzinot ar 2019.gada aptauju, redzams, ka pasīvajai smēķēšanai mājās pakļauto skolēnu īpatsvars ir palielinājies par 4,3 procentpunktiem (6.att.).

6.attēls. Skolēnu īpatsvars, kuri pēdējās nedēļas laikā mājās pakļauti pasīvajai smēķēšanai (%), 2002.-2024.

Kopumā 35,9% zēnu un 40% meiteņu norāda, ka pēdējās nedēļas laikā savās mājās bija pakļauti pasīvai smēķēšanai. Kā redzam 8.tabulā, līdz 2019.gada aptaujai pasīvās smēķēšanas izplatība mājās samazinājās, bet pēdējā aptauja uzrāda šīs izplatības pieaugumu kopumā un katrā no dzimuma grupām.

8.tabula. Skolēnu īpatsvars, kuri pēdējo 7 dienu laikā tikuši pakļauti pasīvai smēķēšanai mājās, dzimuma grupās, 2002.-2024.

	Zēni	Meitenes	Kopā
2002.	69,1	59,5	64,2
2007.	55,1	55,1	55,2
2011.	43,6	45,5	44,6
2014.	38,5	44,3	41,4
2019.	31,8	36,0	33,8
2024.	35,9	40,0	38,1

Skolēni tiek pakļauti pasīvajai smēķēšanai arī ārpus mājām. 45,7% (2019.g. – 44,9%) skolēnu uzskata, ka pēdējo 7 dienu laikā tikuši pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedrisko vietu telpās, piemēram, skolā, kafejnīcā u.c.. Savukārt 72,3% (2019.g. – 66,4%) skolēnu uzskata, ka pēdējo 7 dienu laikā tikuši pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās ārpus telpām, piemēram, parkā, uz ielas, sabiedriskā transporta pieturā u.c.. Kopumā pēdējās nedēļas laikā pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās (gan telpās, gan ārpus tām) ir bijuši pakļauti 75,5% 13-15 gadīgu skolēnu. (9.tab.).

9.tabula. Skolēnu īpatsvars, kuri pēdējās nedēļas laikā pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās (%), 2011.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Sabiedrisko vietu telpās						
2011.	44,9	49,3	44,6	48,0	47,0	47,0
2014.	46,1	50,6	43,9	48,0	53,3	48,4
2019.	43,0	46,9	40,0	44,7	49,7	44,9
2024.	43,1	48,1	40,8	47,1	48,4	45,7
Sabiedriskās vietās ārpus telpām						
2011.	61,8	72,4	61,5	68,2	68,9	66,9
2014.	63,9	75,2	64,3	70,3	74,1	69,6
2019.	61,3	71,1	64,1	64,1	70,9	66,4
2024.	67,6	77,1	67,2	72,1	76,7	72,3
Sabiedriskās vietās (telpās un ārpus telpām)						
2024.	71,3	79,6	70,6	75,1	79,9	75,5

Anketā tika iekļauts jautājums “Vai pēdējo 30 dienu laikā Tu esi redzējis (-usi) kādu, kurš smēķē skolas telpās vai skolas teritorijā?” ar atbilžu variantiem “jā” un “nē”. Kopumā 38,9% pētījuma mērķa grupas skolēnu norādīja, ka ir redzējuši kādu smēķējam skolas telpās vai skolas teritorijā pēdējā mēneša laikā, attiecīgi 37,2% zēnu un 40,5% meiteņu. Palielinoties vecumam, skolēnu īpatsvars, kuri to ir redzējuši, palielinās: 13 gadīgie – 34,4%, 14 gadīgie – 38,8% un 15 gadīgie – 42,6%.

2.5. Elektroniskās cigaretes

Elektronisko cigarešu lietošana

Uz jautājumu “Vai pirms šodienas Tu kādreiz esi dzirdējis (-usi) par elektroniskajām cigaretēm vai e-cigaretēm?” apstiprinoši atbildēja 95,3% pusaudžu, attiecīgi 93,0% zēnu un 97,5% meiteņu.

2023./2024.mācību gada aptaujā skolēniem tika jautāts, vai viņi jebkad ir mēģinājuši lietot elektronisko cigareti, kaut vienu vai divas reizes. Salīdzinot ar 2019.gada datiem, 2024.gadā nav būtiski palielinājies 13-15 gadīgu pusaudžu īpatsvars, kuri savā dzīvē ir pamēģinājuši lietot elektronisko cigareti. Pieaugot skolēnu vecumam, palielinās skolēnu īpatsvars, kuri ir mēģinājuši to lietot. Kopš 2011.gada būtiski ir palielinājies meiteņu īpatsvars, kuras ir pamēģinājušas lietot elektronisko cigareti, bet zēnu grupā šādu pusaudžu īpatsvars samazinājies par 9,7 procentpunktiem (10.tab.).

10.tabula. Elektronisko cigareti lietot mēģinājušo skolēnu īpatsvars dzimuma un vecuma grupās (%), 2011.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2011.	22,0	18,0	15,4	19,0	24,0	20,2
2014.	30,7	22,0	17,6	27,0	34,4	26,4
2019.	57,5	44,8	39,8	51,7	61,6	51,3
2024.	47,8	57,3	40,9	53,5	61,6	52,7

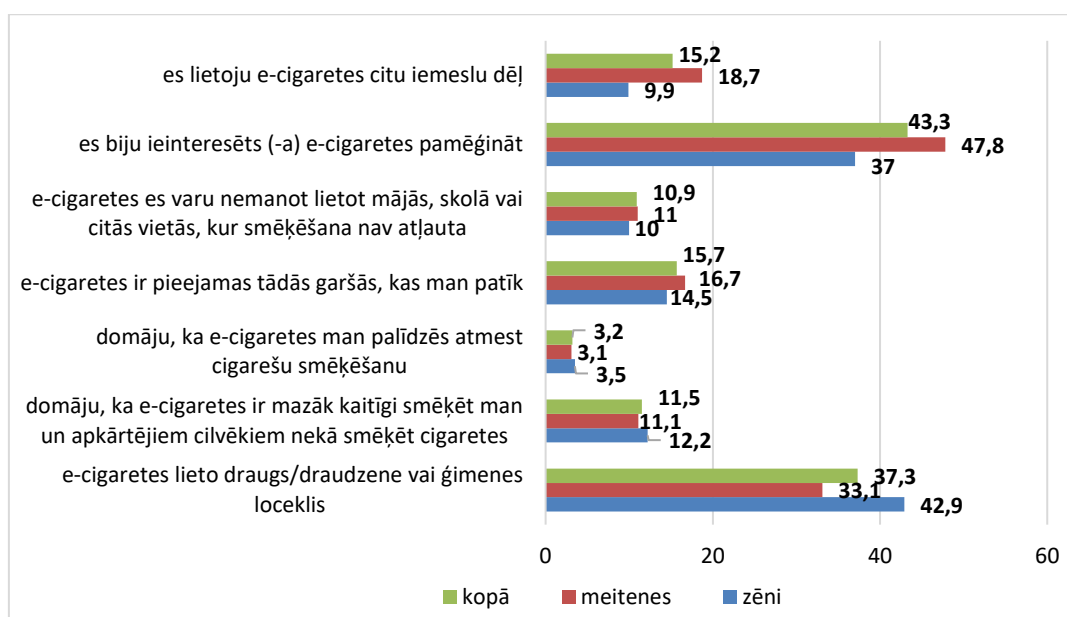
Lai noskaidrotu elektronisko cigarešu lietotāju īpatsvaru, anketā ir iekļauts jautājums “Cik dienas pēdējo 30 dienu laikā Tu esi lietojis(-usi) elektronisko cigareti?” ar atbilžu variantiem “0 dienas”; “1-2 dienas”; “3-5 dienas”; “6-9 dienas”; “10-19 dienas”; “20-29 dienas”; “visas 30 dienas”. Pēdējo 30 dienu laikā vienu vai vairākas dienas elektronisko cigareti lietojuši 21,9% skolēnu. 11.tabulā redzams, ka kopš 2011.gada turpina būtiski palielināties regulāro elektronisko cigarešu lietotāju īpatsvars meitenēm un 14-15 gadīgiem pusaudžiem.

11.tabula. Elektroniskās cigaretes lietošana vismaz vienu dienu pēdējo 30 dienu laikā, dzimuma un vecuma grupās (%), 2011.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2011.	10,3	7,7	8,2	7,4	11,2	9,1
2014.	12,1	7,8	6,4	11,1	12,4	10,0
2019.	22,4	13,5	14,5	16,8	22,6	18,0
2024.	17,0	26,7	12,5	21,2	30,5	21,9

Aptaujas anketā ir jautājums par iemesliem, kāpēc skolēni sāka lietot elektronisko cigareti. Respondenti varēja atzīmēt vairākus atbilstošos šī jautājuma atbilžu variantus. Kā redzams 7.attēlā, galvenais iemesls e-cigarešu lietošanas uzsākšanai ir skolēnu interese pamēģināt, īpaši šis iemesls ir izplatīts meitenēm, kuras lieto e-cigaretes. Gandrīz tikpat nozīmīgs iemesls e-cigarešu lietotājiem ir “svarīgo” cilvēku, kas ir ģimenes locekļi vai draugi/draudzenes, piemērs, attiecīgi šīs iemesla īpatsvars ir augstāks zēniem, kuri lieto e-cigaretes.

7.attēls. Iemesli, kādēļ e-cigarešu lietotāji tās ir sākuši lietot, dzimuma grupās, %, 2024.

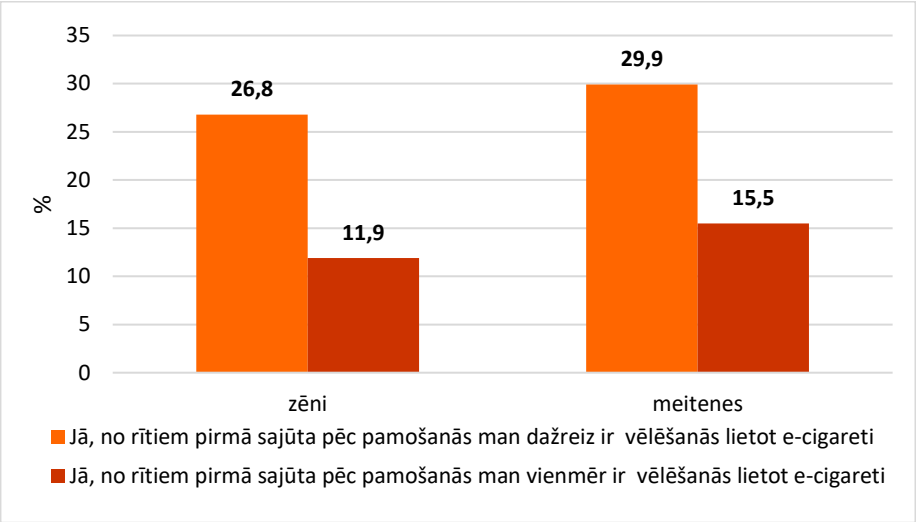

Atkarība no elektronisko cigarešu smēķēšanas

Pēdējā pētījuma aptaujā tika iekļauti divi jautājumi, kuri nosaka elektroniskās cigaretes lietošanas atkarības pazīmes skolēniem. Kā redzams 8.attēlā, izteiktākas atkarības pazīmes attiecībā uz elektroniskās cigaretes lietošanu ir meitenēm, jo ir augstāks īpatsvars

regulāri e-cigareti lietojošo meiteņu, kuras atzīmē, ka no rīta pamostoties pirmā sajūta dažreiz vai vienmēr ir vēlēšanās lietot e-cigareti, attiecīgi 29,9% un 15,5%.

8.attēls. Regulāro elektroniskās cigaretes lietotāju īpatsvars, kuriem vienmēr vai dažreiz no rītiem pirmā sajūta pēc pamošanās ir vēlēšanās lietot e-cigareti, dzimuma grupās, 2024. (%)

Svarīgs faktors, kas liecina par izveidojušos atkarību no e-cigarešu lietošanas, ir laiks, kas paiet pēc lietotas e-cigaretes, līdz parādās grūti ignorējama, spēcīga vēlme lietot to atkal. Kā redzams 12.tabulā, tad kopumā 23,5% 13-15-gadīgu skolēni, kuri regulāri lieto elektroniskās cigaretes, grūti ignorējama vēlēšanās pēc lietotas e-cigaretes lietot to atkal parādās 60 minūšu laikā, kā arī 10,7% tā parādās 1 līdz 2 stundu laikā, kas norāda uz spēcīgu atkarību.

12.tabula. Laiks pēc lietotas e-cigaretes, kad regulārie e-cigaretes lietotāji sāk just spēcīgu vēlmi lietot atkal, ka to grūti ignorēt, dzimuma un vecuma grupās, 2024. (%)

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Es nekad neizjūtu stipru vēlmi lietot atkal pēc nesen lietotas e-cigaretes	44,2	38,9	46,4	43,4	37,7	41,3
60 minūšu laikā	23,9	24,2	20,9	22,0	25,6	23,5
1-2 stundu laikā	10,8	10,9	10,0	11,2	10,6	10,7
Vairāk kā pēc 2 stundām, bet mazāk kā pēc 4 stundām	4,8	6,1	3,6	3,9	7,3	5,4
Vairāk kā pēc 4 stundām, bet mazāk kā pēc vienas dienas	6,0	7,6	2,7	7,3	8,4	7,0
Pēc 1 dienas vai vairāk dienām	10,4	12,4	16,3	12,2	10,2	12,1

Elektronisko cigarešu lietošanas atmešana

Kā redzams 13. tabulā, kopumā tikai 28,8% regulāro elektronisko cigarešu lietotāju (*lietoja elektroniskās cigaretes vismaz 1-2 dienas pēdējo 30 dienu laikā*) vēlas atstāt elektronisko cigarešu lietošanu. Palielinoties vecumam, būtiski pieaug regulāro elektronisko cigarešu lietotāju īpatsvars, kuri šobrīd nevēlas šo ieradumu atstāt.

13.tabula. Regulāri e-cigaretes lietojošo skolēnu īpatsvars, kuri šobrīd vēlas atstāt to lietošanu, dzimuma un vecuma grupās, 2024. (%)

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Es pašlaik vairs nelietuju elektroniskās cigaretes	36,4	33,0	46,4	35,6	28,4	34,3
Jā	26,5	30,2	25,5	27,8	31,0	28,8
Nē	37,2	36,8	20,2	36,6	40,6	36,9

Aptaujas anketā tika iekļauts jautājums par to, vai ir kādreiz mēģināts atstāt elektronisko cigarešu lietošanu pēdējo 12 mēnešu laikā. Kopumā 61,1% regulāri elektronisko cigarešu lietotāju to ir mēģinājuši. Kā redzams 14.tabulā, nedaudz augstāks ir meiteņu īpatsvars, kuras ir mēģinājušas pēdējo 12 mēnešu laikā atstāt e-cigarešu lietošanu, bet vecuma grupās būtisku atšķirību nav.

14.tabula. Regulāri e-cigaretes lietojošo skolēnu īpatsvars, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā kādreiz ir mēģinājuši atstāt elektronisko cigarešu lietošanu, dzimuma un vecuma grupās, 2024. (%)

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Jā	56,7	62,3	62,2	59,4	61,9	61,1
Nē	43,3	37,7	37,8	40,6	38,1	38,9

2.6. Nikotīna spilventiņi

Nikotīna spilventiņu lietošana

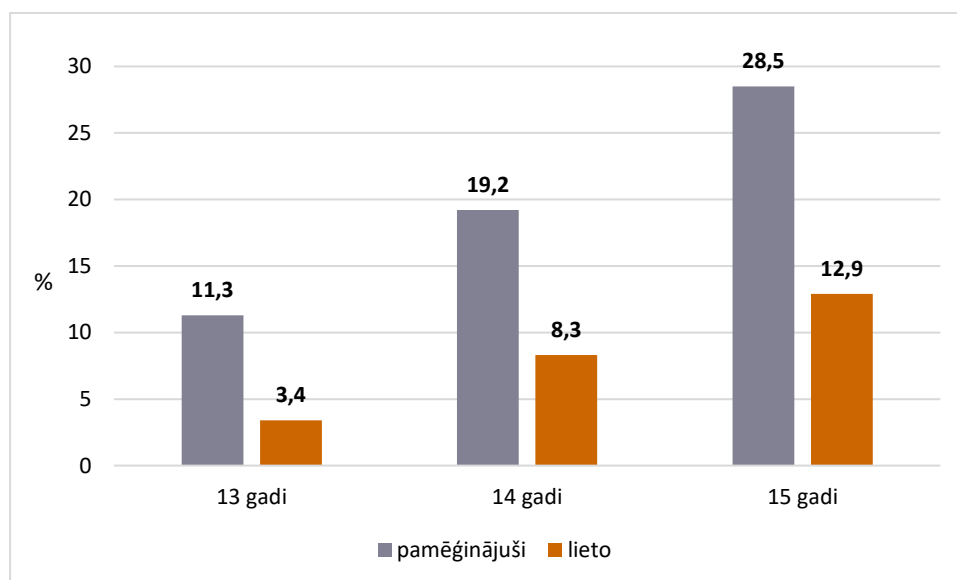
Pirmo reizi pētījuma īstenošanas laikā 2023./2024.gada aptaujā tika iekļauta jautājumu kopa par nikotīna spilventiņu lietošanu, iegādāšanās iespējām, zināšanām par nikotīna spilventiņu kaitīgumu.

Kopumā 69,4% mērķa grupas skolēnu kādreiz ir dzirdējuši par nikotīna spilventiņiem, attiecīgi 67,7% zēnu un 71% meiteņu. Visaugstākais jauniešu īpatsvars, kuri par nikotīna spilventiņiem ir dzirdējuši, ir 15-gadīgo skolēnu grupā – 76,1%, attiecīgi 14 un 13-gadīgo grupā – 70,8% un 60%.

Nikotīna spilventiņus jebkad ir pamēģinājuši lietot 20,2% mērķa grupas pusaudžu, 21,7% zēnu un 18,6% meiteņu. Nikotīna spilventiņus pamēģinājušo skolēnu īpatsvars būtiski palielinās līdz ar vecumu (11.att.)

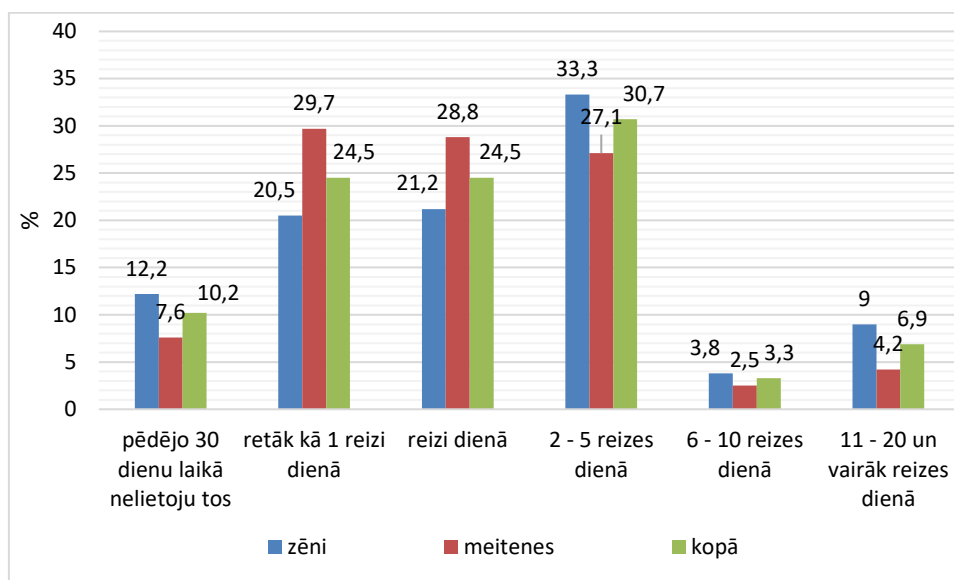
Nikotīna spilventiņus lieto (vismaz vienu vai vairākas reizes pēdējo 30 dienu laikā) 8,5% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu, attiecīgi 9,7% zēnu un 7,0% meiteņu. Augstākais nikotīna spilventiņu lietošanas īpatsvars ir 15-gadīgo grupā (9.att.).

9.attēls. Nikotīna spilventiņu pamēģinājušo un lietojošo skolēnu īpatsvars vecuma grupās (%), 2024.

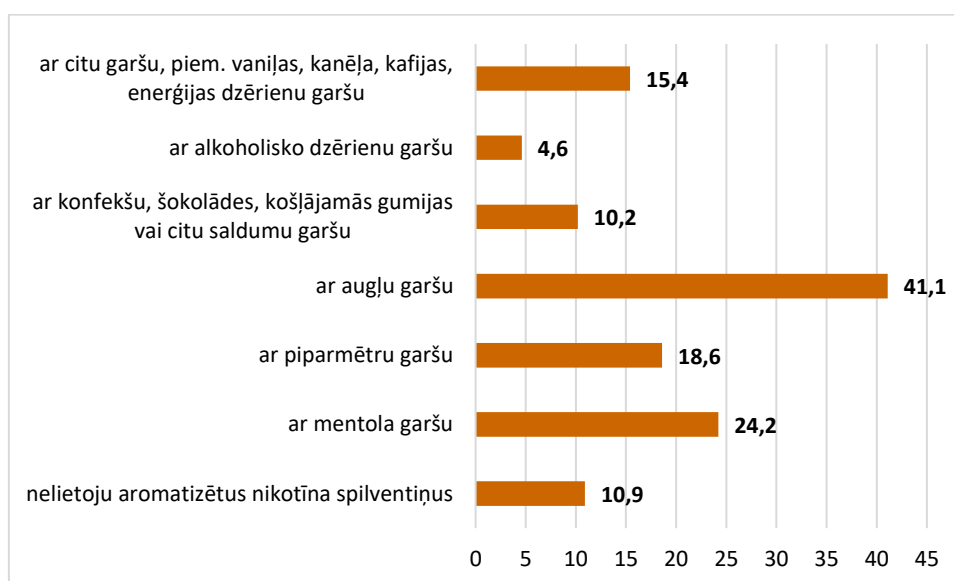
Skolēniem anketā tika iekļauts jautājums par nikotīna spilventiņu lietošanas biežumu dienā tajās dienās, kad tos lietoja pēdējo 30 dienu laikā. 10.attēlā redzams, ka kopumā vairāk kā puse pusaudžu, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja nikotīna spilventiņus, tos lietoja no vienas līdz piecām reizēm dienā. Augstāks ir zēnu īpatsvars, kuri nikotīna spilventiņus lietoja sešas līdz desmit un vairāk reizes dienā.

10.attēls. Nikotīna spilventiņu lietošanas biežums dienās, kad lietoja tos pēdējo 30 dienu laikā, dzimuma grupās, (%), 2024.

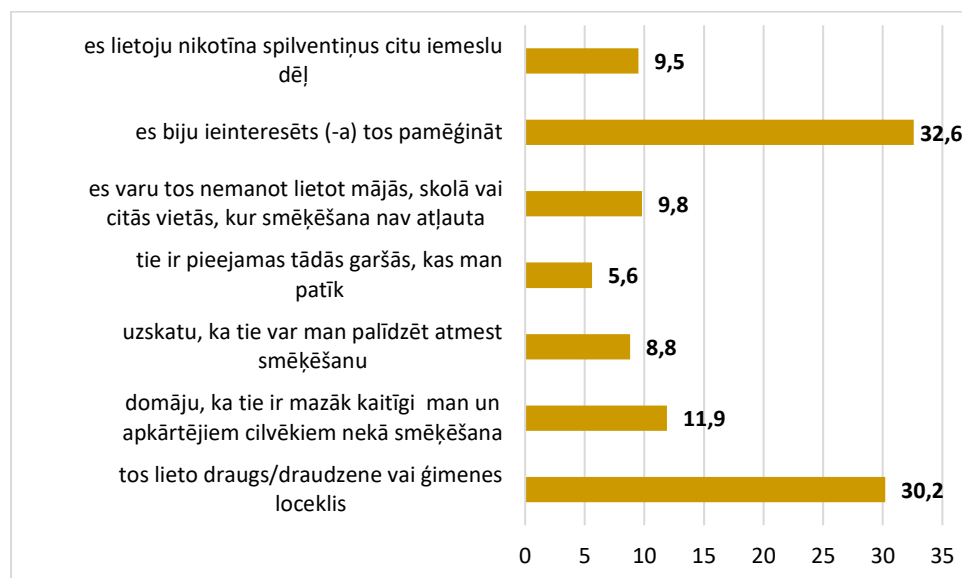
Kā zināms, nikotīna spilventiņu ražotāji savu produktu tirdzniecībā piedāvā dažādās garšās. Aptaujā tika iekļauts jautājums par to, kādas garšas nikotīna spilventiņus pusaudži lietoja pēdējo 30 dienu laikā. Populārākā regulāro nikotīna spilventiņu lietotājiem ir augļu garša (41,1%) pēdējā mēnesī lietotajiem nikotīna spilventiņiem. Gandrīz ceturtdaļa (24,2%) pusaudžu lietoja nikotīna spilventiņus ar mentola garšu, 18,6% – ar piparmētru garšu (11.att.).

11.attēls. Pēdējo 30 dienu laikā lietoto nikotīna spilventiņu garša (%), 2024.

Aptaujas anketā ir jautājums par iemesliem, kāpēc jaunieši sāka lietot nikotīna spilventiņus. Skolēni, aizpildot anketas atbilžu lapas, varēja atzīmēt vairākus atbilstošos šī jautājuma atbilžu variantus. Kā redzams 12.attēlā, galvenais iemesls nikotīna spilventiņu lietošanas uzsākšanai ir skolēnu interese pamēģināt. Gandrīz tikpat nozīmīgs iemesls nikotīna spilventiņu lietotājiem ir tas, ka tos lieto draugs/ draudzene vai kāds ģimenes loceklis.

12.attēls. Iemesli, kādēļ nikotīna spilventiņu lietotāji tos ir sākuši lietot, %, 2024.

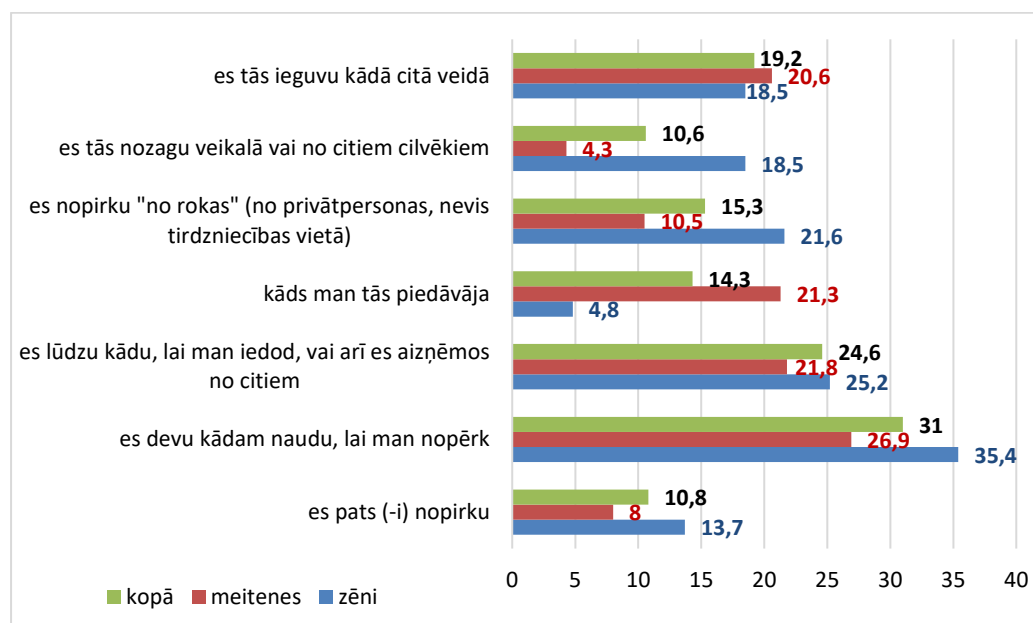

2.7. Pieejamība cigaretēm, e-cigaretēm, nikotīna spilventiņiem

Pieejamība cigaretēm

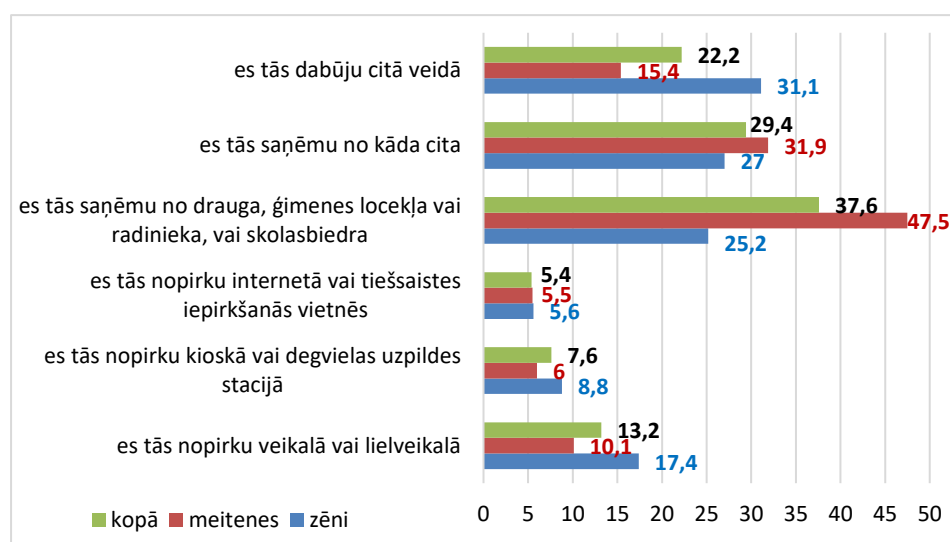
2023./2024.mācību gada aptaujas anketā jautājumā par veidu, kā cigarešu (ieskaitot ražotās un paštītās) smēķētāji pēdējo 30 dienu laikā tās ieguva, respondentiem bija iespēja izvēlēties vairākas viņiem atbilstošās atbildes. Kā redzams 13.attēlā, trešdaļa cigarešu smēķētāju, lai iegūtu cigaretes, iedeva naudu kādam, kas cigaretes viņiem nopērk, augstāks zēnu īpatsvars šādi rīkojas, lai iegūtu cigaretes. Ceturtā daļa cigarešu smēķētāju lūdza cigaretes iedot vai aizdot. Savukārt 15,3% cigaretes nopirka “no rokas”, bet 10,8% iegādājās tās tirdzniecības vietās, attiecīgi zēnu īpatsvars abos gadījumos ir augstāks nekā meiteņu. Būtiski augstāks ir meiteņu īpatsvars, kurām cigaretes kāds ir piedāvājis, nekā zēnu, attiecīgi 21,3% un 4,8%.

13. attēls. Veids, kādā cigarešu smēķētāji ieguva cigaretes pēdējo 30 dienu laikā, dzimuma grupās, 2024., %

Lai konkrētāk saprastu, kur skolēni cigaretes iegādājas vai dabū, šajā aptaujā anketā tika iekļauts jauns jautājums “Kur, pēdējo 30 dienu laikā, Tu iegādājies vai dabūji cigaretes (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes)?”. Šajā jautājumā respondenti varēja izvēlēties vairākas sev atbilstošas atbildes. Galvenokārt, cigarešu smēķētāji cigaretes pēdējo 30 dienu laikā saņēma no draugiem, ģimenes locekļiem vai radniekiem, vai skolasbiedriem, meiteņu īpatsvars šajā pozīcijā ir būtiski augstāks nekā zēnu, attiecīgi 47,5% un 25,2% (14.att.).

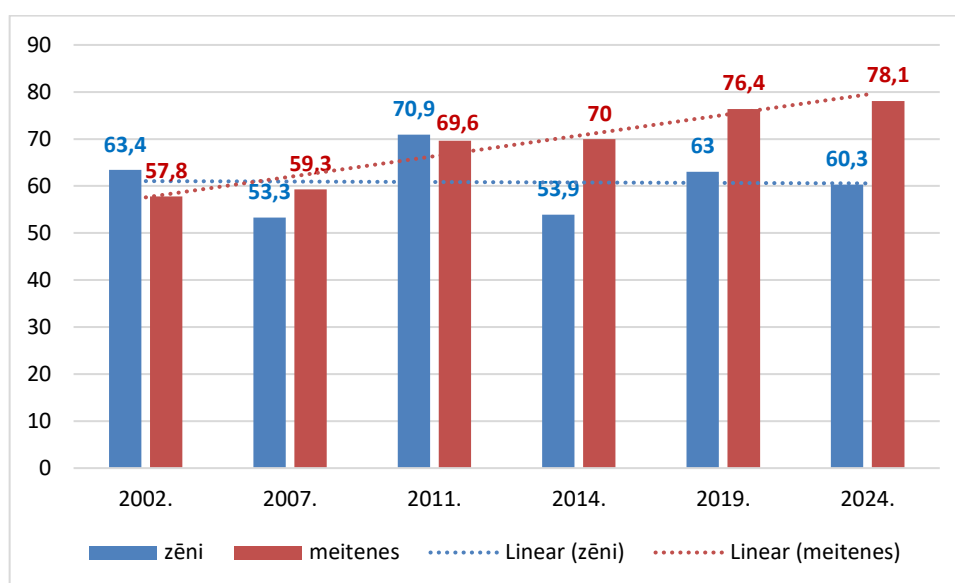
14.attēls. Cigarešu smēķētāju īpatsvars dzimuma grupās, pēc cigarešu iegādes/iegūšanas vietas pēdējo 30 dienu laikā, %, 2024.

Kopumā 70,1% (2019.g. - 68,9%) skolēnu, kuri smēķē cigaretes un ir mēģinājuši cigaretes iegādāties veikalā vai kioskā pēdējo 30 dienu laikā, nav ticis atteikts pārdot cigaretes viņu vecuma dēļ.

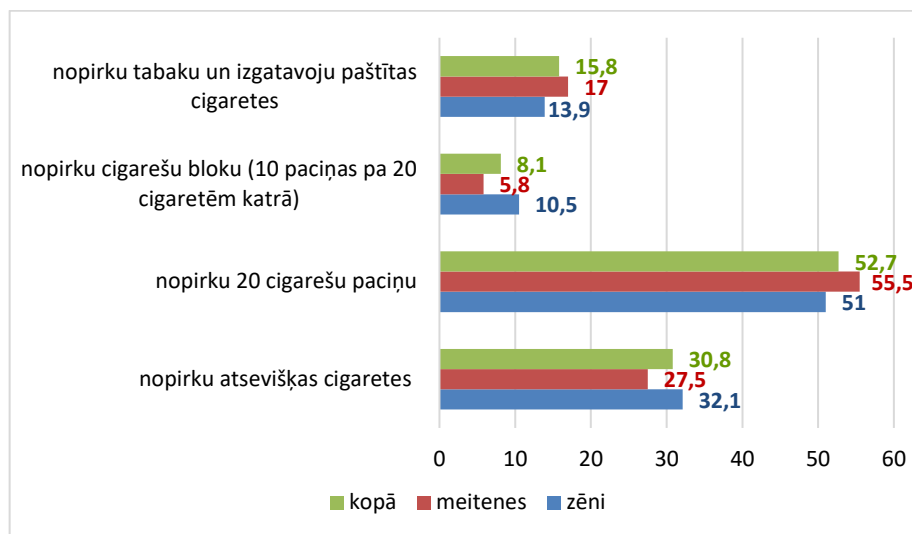
Analizējot dzimuma grupās smēķējošo pusaudžu iespējas iegādāties cigaretes, redzams, ka kopš 2002.gada turpinās tendence pieaugt meiteņu īpatsvaram, kuras atzīst, ka ir mēģinājušas pirkt cigaretes veikalā/kioskā un viņām ir izdevies tās iegādāties, neskatoties uz viņu vecumu (15.att.).

15.attēls. 13-15 gadus vecu smēķētāju īpatsvars, kuri pēdējā mēneša laikā mēģinājuši iegādāties cigaretes un kuriem viņu vecuma dēļ nav atteikts, dzimuma grupās (%), 2002.-2024.

Lai noskaidrotu, kāda veida iepakojumā iegādājās cigaretes smēķējošie pusaudži, aptaujas anketā ir iekļauts jautājums ar vairākām atbilstošo atbilžu iespējām “Pēdējo 30 dienu laikā, kad Tu pēdējo reizi pirki cigaretes, kāda veida iepakojumā Tu tās iegādājies?”. Pēdējā reizē iegādājoties cigaretes, 52,7% smēķējošo pusaudžu nopirka cigarešu paciņu (paciņā 20 cigaretes), attiecīgi 51% zēnu un 55,5% meiteņu. Trešdaļa smēķētāju iegādājās atsevišķas cigaretes un 15,8% nopirka tabaku un izgatavoja paštītās cigaretes (16.att.).

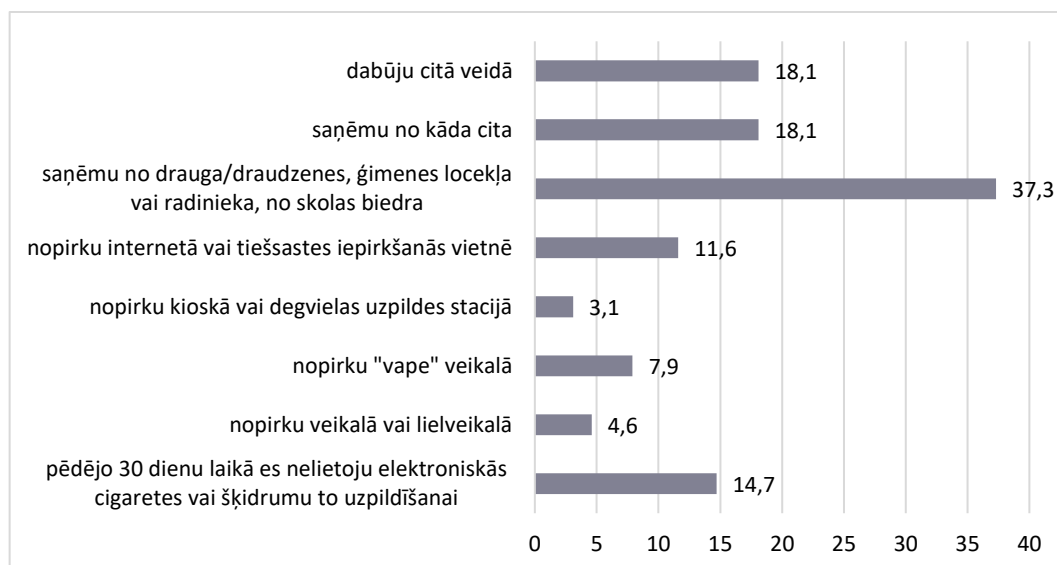
16.attēls. Iepakojuma veids, kādā smēķējošie skolēni iegādājās cigaretes pēdējā to pirkšanas reizē pēdējo 30 dienu laikā, dzimuma grupās (%), 2024.

Pieejamība elektroniskajām cigaretēm

Aptaujas anketā skolēniem tika iekļauts jautājums “Kur pēdējo 30 dienu laikā dabūji vai iegādājies savas elektroniskās cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai?”. Šim jautājumam skolēni varēja izvēlēties un atzīmēt vairākus, sev atbilstošos, atbilžu variantus. Kā redzams 17.attēlā, 37,3% 13 līdz 15-gadīgo regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo skolēnu e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildei saņēma no saviem draugiem, skolas biedriem, ģimenes locekļiem vai radniekiem. 11,6% skolēnu elektroniskās cigaretes iegādājās internetā vai tiešsaistes iepirkšanās vietnēs.

17.attēls. Veids, kā regulārie elektronisko cigarešu lietotāji pēdējo 30 dienu laikā dabūja vai iegādājās elektroniskās cigaretes vai šķidrumu to uzpildei (%), 2024.

Kopumā 40,5% regulāri e-cigaretes lietojošo pusaudžu ir varējuši iegādāties e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai un vieniem nav atteikts. Nedaudz augstāks šādu pusaudžu īpatsvars ir meitenēm nekā zēniem. Savukārt analizējot vecuma grupās – būtiski augstāks īpatsvars ir 15-gadīgo skolēnu grupā, kuriem nav atteikts iegādāties e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai (15.tab.).

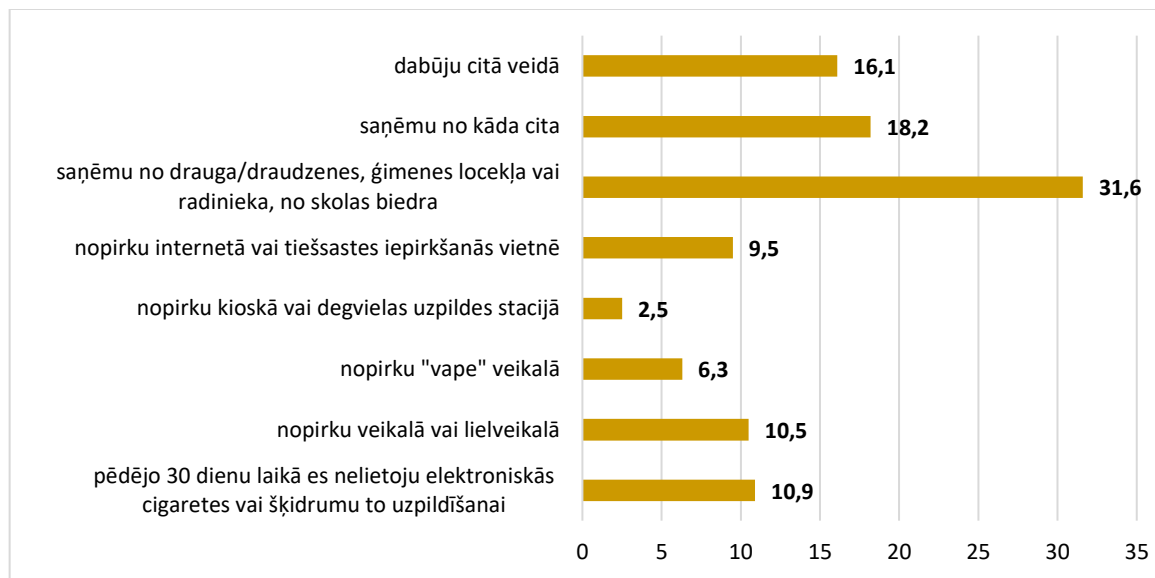
15.tabula. Vai pēdējo 30 dienu laikā regulāriem elektronisko cigarešu lietotājiem ir atteikts pārdot e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai vecuma dēļ (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Pēdējo 30 dienu laikā neesmu mēģinājis(-usi) iegādāties e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai	47,4	51,0	55,0	53,4	47,4	50,9
Jā, kāds attiecās pārdot man e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai mana vecuma dēļ	12,4	7,0	7,3	10,6	7,4	8,5
Nē, mans vecums neatturēja mani iegādāties e-cigaretes vai šķidrumu to uzpildīšanai.	40,2	42,0	37,6	36,1	45,2	40,5

Pieejamība nikotīna spilventiņiem

Lai iegūtu datus par to, kā pusaudži iegūst sev lietošanai nikotīna spilventiņus, aptaujas anketā tika iekļauts jautājums “*Kur pēdējo 30 dienu laikā dabūji vai iegādājies savus nikotīna spilventiņus?*” ar iespēju izvēlēties vairākus atbilstošos atbilžu variantus no anketā minētajiem. Kā redzams 18.attēlā, trešā daļa no regulārajiem nikotīna spilventiņu lietotājiem pēdējo 30 dienu laikā nikotīna spilventiņus savai lietošanai saņēma no draugiem, ģimenes locekļiem vai radniekiem, vai no skolas biedriem. Tomēr 10,5% norāda, ka nikotīna spilventiņus savai lietošanai iegādājās veikalā, un 9,5% tos iegādājās internetā vai tiešsaistes iepirkšanās vietnēs.

18.attēls. Veids, kā regulārie nikotīna spilventiņu lietotāji pēdējo 30 dienu laikā dabūja vai iegādājās nikotīna spilventiņus (%), 2024.

Regulārajiem nikotīna spilventiņu lietotājiem, iegādājoties tos, tikai 16,8% ir atteikts tos pārdot vecuma dēļ. Savukārt, 38,8% pusaudžu, kuri regulāri lieto nikotīna spilventiņus, ir varējuši tos iegādāties. Visaugstākais īpatsvars pusaudžu, kuri varēja iegādāties nikotīna spilventiņus, ir 13-gadīgo pusaudžu un meiteņu grupās (16.tab.).

16.tabula. Vai pēdējo 30 dienu laikā regulārajiem nikotīna spilventiņu lietotājiem ir atteikts iegādāties nikotīna spilventiņus vecuma dēļ (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Pēdējo 30 dienu laikā neesmu mēģinājis(-usi) pirkt nikotīna spilventiņus	39,5	49,6	35,5	43,4	48,8	44,3
Jā, kāds atteica pārdot man nikotīna spilventiņus mana vecuma dēļ	24,7	7,1	16,1	18,1	13,6	16,8
Nē, mans vecums neatturēja mani no nikotīna spilventiņu iegādes.	35,7	43,4	48,4	38,6	37,6	38,8

2.8. *Nosliece uzsākt tabakas produktu, nikotīna produktu lietošanu*

Lai varētu noskaidrot, kāds ir tabakas produktus nelietojošo pusaudžu īpatsvars, kuri ir noskaņoti uzsākt smēķēšanu vai lietot kādu citu tabakas produktu, tiek izmantoti divi aptaujas anketas jautājumi: „*Kā tu domā, vai nākamo 12 mēnešu laikā Tu smēķēsi vai lietosi jebkuru citu tabakas produktu?*” un „*Ja kāds no Taviem labākajiem draugiem/draudzenēm piedāvātu tev kādu no tabakas produktiem, vai Tu to lietotu?*”. Nosliece nākotnē uzsākt lietot tabakas produktus ir respondentiem, kuri kādā no minētajiem jautājumiem vai arī abos atzīmēja atbilžu variantu „*drīzāk jā*” vai „*noteikti jā*”. Pēdējā pētījuma aptaujā ir būtiski pieaudzis tabakas produktus nelietojošo skolēnu īpatsvars gan vecuma, gan dzimuma grupās, kuri ir noskaņoti uzsākt tabakas produktu lietošanu, sasniedzot augstāko īpatsvaru meitenēm un 14 un 15-gadīgajiem skolēniem kopš 2007.gada (17.tab.).

17.tabula. Skolēnu īpatsvars, kuri nekad nav lietojuši tabakas produktus, bet viņiem ir nosliece to uzsākt darīt (%), 2007.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2007.	25,3	22,5	27,4	19,4	22,0	23,7
2011.	19,6	28,7	22,0	25,0	25,3	24,1
2014.	19,5	18,1	18,3	18,8	19,2	18,7
2019.	19,2	23,4	20,9	21,7	21,8	21,8
2024.	24,9	29,5	23,0	27,9	31,0	27,0

Aptaujas anketas sadaļā par elektronisko cigarešu lietošanu arī tika iekļauts jautājums „*Ja kāds no Taviem labākajiem draugiem/draudzenēm piedāvātu tev elektronisko cigareti, vai Tu to izmantotu?*”. Kopumā 2,2 % pusaudžu, kuri nelieto elektroniskās cigaretes, ir nosliece uzsākt to lietošanu, jo viņi uz minēto jautājumu atbildēja “noteikti jā”. Līdz ar vecumu palielinās šādu pusaudžu īpatsvars (18.tab.).

18.tabula. Elektroniskās cigaretes nelietojošo pusaudžu rīcība, ja labākais draugs/draudzene piedāvātu lietot elektronisko cigareti (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Noteikti nē	70,7	61,8	73,2	65,0	60,9	66,6
Visticamāk nē	19,6	25,6	18,1	24,2	26,4	22,4
Iespējams jā	7,3	10,5	7,3	8,7	10,1	8,8
Noteikti jā	2,3	2,1	1,3	2,1	2,7	2,2

Tāpat augstāk minētais jautājums tika iekļauts aptaujas anketas sadaļā par nikotīna spilventiņu lietošanu. Arī attiecībā par nikotīna spilventiņu lietošanas uzsākšanu aina ir līdzīga: kopumā 2,3% pusaudžu noteikti lietos nikotīna spilventiņus, ja kāds draugs viņiem to piedāvās, un līdz ar vecumu šo pusaudžu īpatsvars palielinās (19.tab.).

19.tabula. Nikotīna spilventiņus nelietojošo pusaudžu rīcība, ja labākais draugs/draudzene piedāvātu lietot nikotīna spilventiņus (%), 2024

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Noteikti nē	79,5	75,4	83,7	76,8	70,2	77,4
Visticamāk nē	12,4	14,3	9,7	14,0	17,5	13,4
Iespējams jā	5,6	8,1	4,8	7,0	9,2	6,9
Noteikti jā	2,4	2,2	1,8	2,3	3,2	2,3

2.9. Pusaudžu zināšanas un attieksme

Zināšanas par pasīvās smēķēšanas un smēķēšanas kaitīgumu

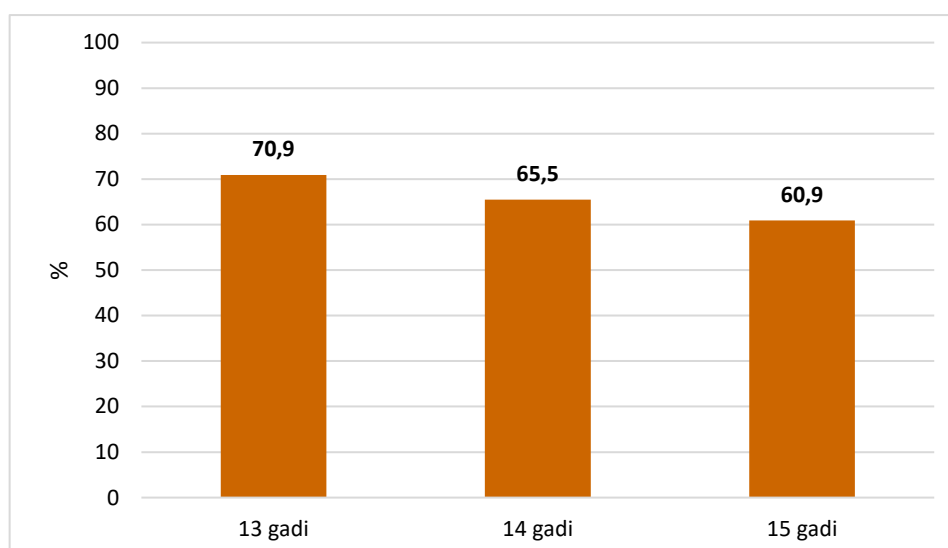
Kopumā 30,8% skolēnu, 34,4% zēnu un 27,2% meiteņu, ir pilnībā pārliecināti (izvēlēts atbilde variants “noteikti jā”), ka citu cilvēku cigarešu smēķēšana viņu klātbūtnē ir kaitīga viņu veselībai. Augstāks pilnībā pārliecināto par pasīvās smēķēšanas kaitīgumu īpatsvars ir 14-gadīgajiem un 15-gadīgajiem skolēniem, attiecīgi 31,5% un 31,8%. Bet tikai 28,8% 13-gadīgo skolēnu uzskata, ka citu cilvēku smēķēšana viņu klātbūtnē noteikti viņu veselībai ir kaitīga. 20.tabulā redzams, ka 22 gadu pētījuma realizācijas periodā, pēdējā aptaujā dramatiski samazinājies skolēnu īpatsvars, kuri ir pilnībā pārliecināti, ka citu cilvēku smēķēšana viņu klātbūtnē ir kaitīga viņu veselībai.

20.tabula. Pilnībā pārliecinātu 13-15gadīgu skolēnu īpatsvars par citu cilvēku smēķēšanas viņu klātbūtnē kaitīgumu viņu veselībai, dzimuma grupās, 2002.-2024., %

	Zēni	Meitenes	Kopā
2002.	58,5	60,0	59,3
2007.	61,8	66,2	64,1
2011.	60,8	63,0	61,8
2014.	65,7	69,3	67,5
2019.	63,8	66,0	64,8
2024.	34,4	27,2	30,8

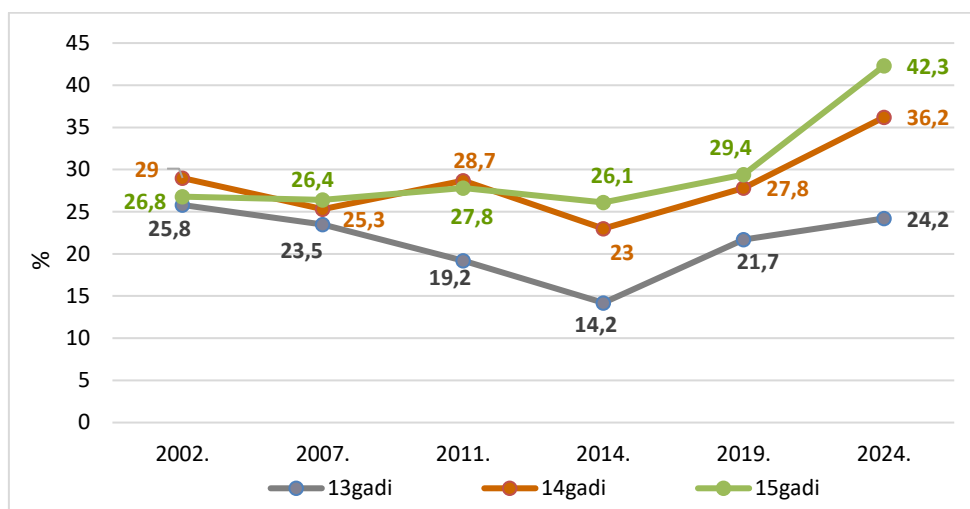
Lai noskaidrotu skolēnu zināšanas par cigarešu smēķēšanas kaitīgumu veselībai, aptaujas anketā iekļauts jautājums „Kā Tu domā, cik kaitīga Tavai veselībai ir cigarešu smēķēšana?” ar atbilžu variantiem „nemaz nav kaitīga”; „nedaudz kaitīga”; “kaitīga”; “ļoti kaitīga” un “ārkārtīgi kaitīga”. Kopumā 65,4% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu domā, ka cigarešu smēķēšana ir ļoti vai ārkārtīgi kaitīga viņu veselībai, attiecīgi 65,9% zēnu un 64,9% meiteņu. Tomēr būtiskas atšķirības šajā viedoklī novēro vecuma grupās (19.att.).

19.attēls. Skolēnu īpatsvars, kuri uzskata, ka cigarešu smēķēšana ir ļoti vai ārkārtīgi kaitīga viņu veselībai, vecuma grupās %, 2024.

Kopumā 34,9% (2019.g. – 26,4%) skolēnu domā, ka smēķēšana palīdz atbrīvoties un justies ērtāk kompānijās, saietos un sabiedriskos pasākumos. Šādi domā 35,6% zēnu un 33,9% meiteņu. 20. attēlā redzams, ka pēdējā aptaujā ir augstākais 13, 14 un 15 gadīgu skolēnu īpatsvars, kuri uzskata, ka tabakas produktu smēķēšana/lietošana palīdz cilvēkiem justies ērtāk, brīvāk ballītēs, kompānijās vai citos sarīkojumos.

20.attēls. Skolēnu īpatsvars vecuma grupās, kuri domā, ka smēķēšana palīdz justies ērti, brīvi sabiedriskos pasākumos, kompānijās (%), 2002. - 2024.

Aptaujas anketā tika iekļauts jautājums “*Tavuprāt, cik stipru kaitējumu sev nodara cilvēki, smēķējot cigaretes dažas dienas, bet ne katru dienu?*” ar atbilžu variantiem “*nav kaitējuma*”, “*nelielu kaitējumu*”, “*vidēju kaitējumu*” un “*lielu kaitējumu*”. Tikai 36,4% skolēnu domā, ka, smēķējot cigaretes dažas dienas, bet ne katru dienu, cilvēki sev nodara vidēju vai lielu kaitējumu, attiecīgi 39,1% zēnu un 33,4% meiteņu. Palielinoties skolēnu vecumam, šādi domājošu skolēnu īpatsvars samazinās, attiecīgi tā domā 39,1% 13-gadīgo, 37% 14-gadīgo un 33,5% 15-gadīgo skolēnu.

Aptaujā tika noskaidrots skolēnu viedoklis par to, kāda ir iespēja, ka kāds kļūs atkarīgs no cigarešu smēķēšanas. Kopumā 85% pētījuma mērķa grupas skolēnu domā, ka tas ir iespējams vai ļoti iespējams, attiecīgi 82,6% zēnu un 87,4% meiteņu.

Kopumā 91,6% skolēnu domā, ka gadījumā, ja kāds cilvēks ir sācis lietot tabakas izstrādājumus, tad to atmest būs grūti (atbilžu varianti “*ļoti grūti*”+ “*diezgan grūti*”), attiecīgi tā domā 90,5% zēnu un 92,8% meiteņu.

Zināšanas par elektronisko cigarešu lietošanas kaitīgumu

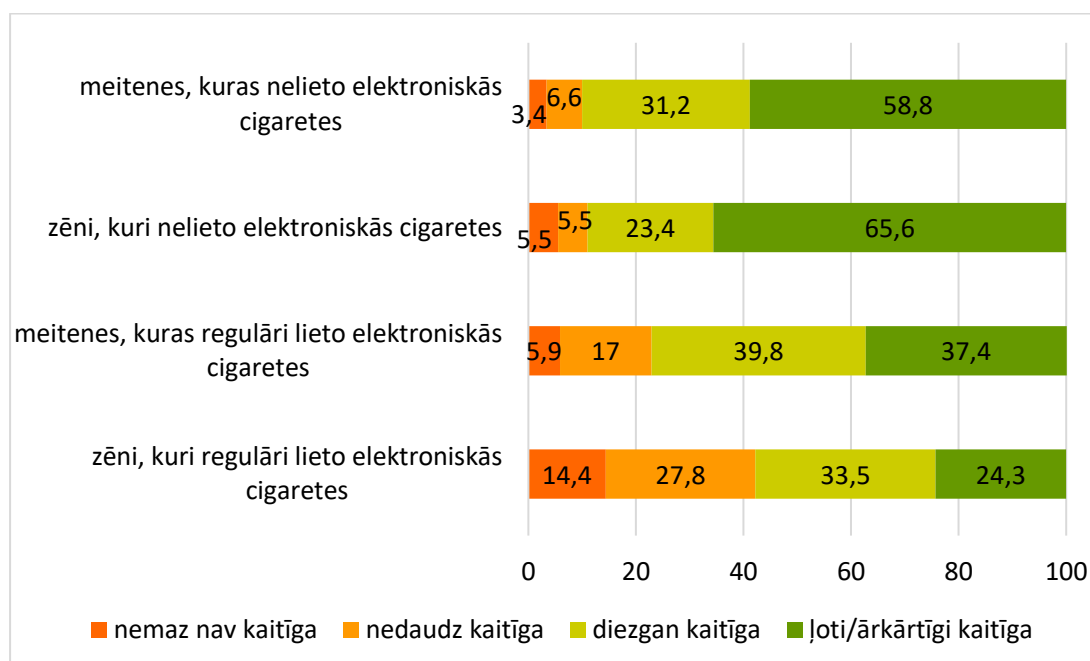
Kopumā 83,3% pusaudžu zina, ka elektroniskās cigaretes lietošana ir kaitīga (diezgan kaitīga + ļoti/ārkārtīgi kaitīga) viņu veselībai. Nedaudz augstāks skolēnu īpatsvars, kuri ir uzskata, ka elektroniskās cigaretes lietošana ir ļoti/ārkārtīgi kaitīga viņu veselībai, ir meitenēm un 13-gadīgajiem pusaudžiem (21.tab.).

21.tabula. Skolēnu zināšanas par elektronisko cigarešu lietošanas kaitīgumu viņu veselībai, dzimuma un vecuma grupās (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13- gadīgie	14- gadīgie	15- gadīgie	Kopā
Nemaz nav kaitīga	7,7	3,6	6,5	5,4	4,4	5,7
Nedaudz kaitīga	12,4	9,6	8,7	11,3	12,2	11,0
Diezgan kaitīga	28,4	32,3	25,0	33,0	33,8	30,4
Ļoti/ārkārtīgi kaitīga	51,4	54,6	59,8	50,3	49,5	52,9

Tomēr, ja analizējam zināšanas par elektronisko cigarešu kaitīgumu veselībai starp tiem pusaudžiem, kuri nelieto elektroniskās cigaretes, un tiem, kuri regulāri tās lieto (lieto vismaz reizi pēdējo 30 dienu laikā), tad zināšanas būtiski atšķiras. Gan zēnu, gan meiteņu, kuri nelieto elektroniskās cigaretes, vairākums (90% meiteņu un 89% zēnu) uzskata, ka elektronisko cigarešu lietošana ir diezgan vai ļoti/ārkārtīgi kaitīga viņu veselībai. Turpretī 14,4% zēnu, kuri regulāri lieto elektroniskās cigaretes, uzskata, ka elektronisko cigarešu lietošana nemaz nav kaitīga viņu veselībai (attiecīgi 5,9% - meiteņu). Kā arī būtiski augstāks ir to elektronisko cigarešu lietotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka elektronisko cigarešu lietošana ir tikai nedaudz kaitīga viņu veselībai, attiecīgi tā domā 27,8% meiteņu un 17% zēnu (21.att.).

21.attēls. Elektroniskās cigaretes regulāro lietotāju un neliidotāju zināšanas par elektroniskās cigaretes lietošanas kaitīgumu viņu veselībai, dzimuma grupās (%), 2024.

Zināšanas par nikotīna spilventiņu lietošanas kaitīgumu

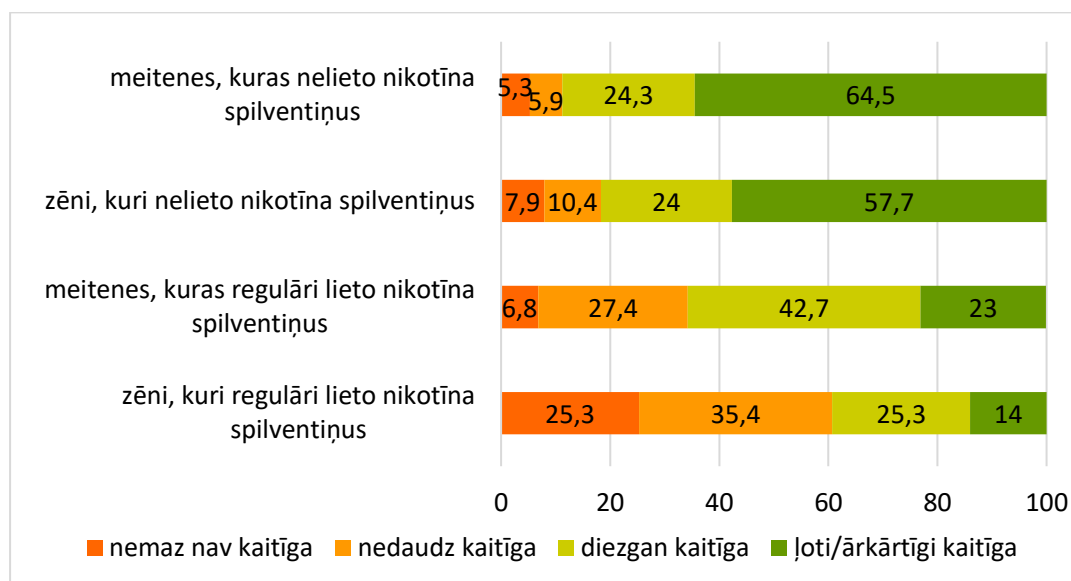
Kopumā no visiem aptaujas dalībniekiem 81,2% atzīmēja, ka nikotīna spilventiņu lietošana ir kaitīga (diezgan kaitīga + ļoti/ārkārtīgi kaitīga) viņu veselībai (22.tab.).

22.tabula. Skolēnu zināšanas par nikotīna spilventiņu lietošanas kaitīgumu viņu veselībai, dzimuma un vecuma grupās (%), 2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Nemaz nav kaitīga	10,3	5,9	8,0	8,1	7,1	8,1
Nedaudz kaitīga	13,7	7,9	6,8	10,3	14,5	10,7
Diezgan kaitīga	24,1	25,7	19,0	25,0	30,4	24,9
Ļoti/ārkārtīgi kaitīga	52,0	60,4	66,2	56,7	48,0	56,3

Nikotīna spilventiņu regulāro lietotāju un neliotāju zināšanas par to kaitīgumu viņu veselībai būtiski atšķiras. Ceturtā daļa zēnu, kuri regulāri lieto nikotīna spilventiņus, uzskata, ka tie viņu veselībai nemaz nav kaitīgi, bet vairāk kā trešdaļa uzskata, ka nikotīna spilventiņi ir nedaudz kaitīgi viņu veselībai. Arī regulāro nikotīna spilventiņu lietotāju meiteņu īpatsvars, kuras uzskata, ka nikotīna spilventiņi ir nedaudz kaitīgi viņu veselībai, ir būtiski augstāks nekā meiteņu grupā, kuras nikotīna spilventiņus nelieto (23.att.).

23.attēls. Nikotīna spilventiņu regulāro lietotāju un neliotāju zināšanas par nikotīna spilventiņu lietošanas kaitīgumu viņu veselībai, dzimuma grupās (%), 2024.

Attieksme pret smēķēšanu

Kopumā 80,6% skolēnu atbalsta smēķēšanas aizliegumu sabiedrisko vietu telpās, attiecīgi ārpus telpām – 60,2% . Diemžēl šīs aptaujas dati parāda būtisku skolēnu īpatsvara samazinājumu smēķēšanas aizlieguma atbalstam sabiedriskās vietās (gan telpās, gan ārpus telpām) dzimuma un vecuma grupās (23.tab.).

23.tabula. Skolēnu īpatsvars, kuri atbalsta smēķēšanas aizliegumu sabiedriskās vietās, dzimuma un vecuma grupās (%), 2014.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Atbalsta smēķēšanas aizliegumu sabiedrisko vietu telpās						
2014.	80,5	87,2	86,4	83,1	82,1	83,8
2019.	86,3	88,7	87,9	88,3	86,2	87,5
2024.	79,7	81,7	80,8	82,2	79,0	80,6
Atbalsta smēķēšanas aizliegumu sabiedriskās vietās ārpus telpām						
2014.	70,9	71,9	74,7	71,7	67,8	71,4
2019.	74,4	74,7	77,5	74,5	72,0	74,6
2024.	64,5	56,1	65,3	60,7	55,4	60,2

3.1. Masu mediju un reklāmas ietekme

Reklāma pret tabakas produktu lietošanu

Kopumā 54,3% skolēnu pēdējā mēneša laikā ir redzējuši vai dzirdējuši jebkādu pret tabakas produktu lietošanu vērstu informāciju televīzijā, radio, avīzēs, žurnālos, plakātos, filmās un 53,9% – internetā vai sociālajos tīkos/mēdijos (24.tab.).

24.tabula. Skolēnu īpatsvars dzimuma un vecuma grupās, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši pret tabakas produktu lietošanu vērstu informāciju, %, 2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
Televīzijā, radio, avīzēs, žurnālos, plakātos, filmās u.tml.	51,1	57,6	52,7	54,2	55,8	54,3
Internetā vai sociālajos tīklos/mēdijos	49	58,6	52,3	52,8	56,3	53,9

Kopumā 43,6% (2019.g. – 36%) 13-15 gadus vecu pusaudžu, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir apmeklējuši sporta pasākumus, gadatirgus, koncertus vai citus sabiedriskus pasākumus, norāda, ka ir tur dzirdējuši vai redzējuši kādu pret tabaku vērstu ziņu/informāciju. Nedaudz augstāks ir zēnu īpatsvars, kuri sabiedriskos pasākumos (koncertos, sporta pasākumos u.tml.) ir dzirdējuši vai redzējuši pret tabaku vērstu reklāmu, attiecīgi 47,2% zēnu un 39,7% meiteņu.

Gandrīz visi jeb 94,2% (2019.g. – 86,8%) smēķējošo skolēnu pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši brīdinājumus uz cigarešu paciņām par tabakas kaitīgo ietekmi uz veselību, attiecīgi 92,3% zēnu un 95,5% meiteņu. 13,7% (2019.g. – 33,9%) smēķējošo skolēnu, kuri redzējuši šos brīdinājumus uz cigarešu paciņām, tie ir likuši domāt par smēķēšanas atmešanu. Smēķējošās meitenes šie brīdinājumi ir ietekmējuši nedaudz vairāk kā zēnus, attiecīgi 14,4% meiteņu un 12,1% zēnu.

54,6% (2019.g. – 56,3%) nesmēķētāju norāda, ka brīdinājumi uz cigarešu paciņām par smēķēšanas kaitīgo ietekmi uz veselību ir likuši domāt par to, ka viņi nevēlas uzsākt smēķēt, attiecīgi 50,2% zēnu un 59,3% meiteņu.

Aptaujas anketā tika iekļauts jautājums par to vai pēdējo 30 dienu laikā skolā vai skolas teritorijā skolēni ir redzējuši vai dzirdējuši jebkādu pret tabakas produktu lietošanu vērstu ziņu/informāciju. Kopumā 41,7% skolēnu atzīmēja, ka ir šādu ziņu/informāciju redzējuši skolā vai tās teritorijā, attiecīgi 38% meiteņu un 45,1% zēnu.

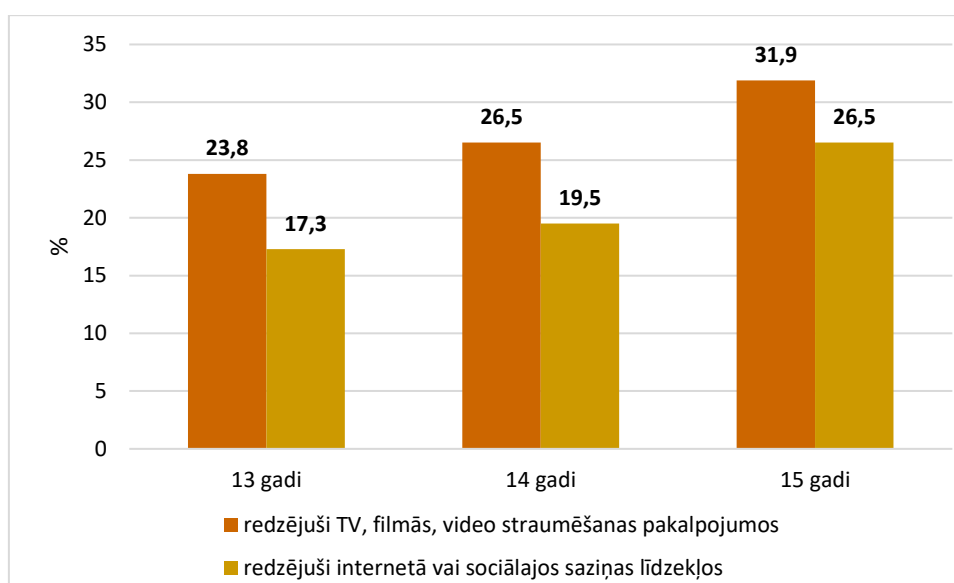
2023./2024.mācību gada pirmā semestra beigās un otrā semestra pirmajā pusē, kad notika pētījuma datu savākšana, kopumā 47,6% (2019.g. – 51,7%) skolēnu atzīmēja, ka pēdējo 12 mēnešu laikā klasē ir apsprieduši jautājumu par smēķēšanas kaitīgo ietekmi uz veselību. Augstāks šo skolēnu īpatsvars ir 14 un 15-gadīgo grupās, kuri norāda, ka pēdējā gada laikā klasē kādā no stundām/nodarbībām tika mācīts/stāstīts par tabakas izstrādājumu lietošanas kaitīgumu: 13-gadīgo grupā – 42,1%, 14-gadīgo – 50,6% un 15-gadīgo – 49,3%.

Tabakas produktu/smēķēšanas paraduma, elektroniskās cigaretes reklamēšana

Kopumā 27,7% skolēnu pēdējo 30 dienu laikā, skatoties televīziju, filmās vai video straumēšanas pakalpojumos, piemēram, Netflix, Amazone Prime u.c., bieži vai vienmēr ir redzējuši, ka cilvēki smēķē/lieto tabaku, attiecīgi 23% zēnu un 34,6% meiteņu. Palielinoties vecumam, pieaug pusaudžu īpatsvars, kuri pēdējā mēneša laikā TV, filmās vai video straumēšanas vietnēs bieži vai vienmēr ir redzējuši cilvēkus, kuri smēķē/lieto tabaku.

Nedaudz mazāks īpatsvars (21,4%) skolēnu pēdējo 30 dienu laikā, skatoties internetu vai sociālas saziņas līdzekļus, piemēram, Instagram, TikTok, YouTube, Snapchat u.c., bieži vai vienmēr ir redzējuši cilvēkus, kuri lieto tabakas izstrādājumus, attiecīgi 16% zēnu un 26,1% meiteņu. Palielinoties vecumam, pieaug skolēnu īpatsvars, kuri šajās vietnēs to ir redzējuši (24.att.).

24.attēls. Skolēnu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, skatoties TV, filmas video straumēšanas vietnes, internetu vai sociālās saziņas līdzekļus, bieži vai vienmēr ir redzējuši cilvēkus, kuri smēķē/lieto tabaku (%), 2024.

Kopumā 9% skolēnu pieder kāda lieta, uz kuras ir kādas cigarešu markas/tabakas produkta reklāma, piemēram, t-krekls, pildspalva, krūzīte, mugursoma u.tml.. Zēnu īpatsvars, kuriem pieder šāda lieta, ir nedaudz augstāks nekā meiteņu – attiecīgi 9,5% un 8,4%. (25.tab.).

25.tabula. Skolēnu īpatsvars, kuriem pieder kāda lieta ar cigarešu markas/tabakas produkta logo reklāmu (%), 2007.-2024.

	Zēni	Meitenes	13-gadīgie	14-gadīgie	15-gadīgie	Kopā
2007.	31,2	24,9	27,5	28,7	27,1	27,8
2011.	20,3	17,8	18,3	19,0	19,7	19,1
2014.	13,9	8,2	6,7	12,4	13,6	11,0
2019.	9,0	6,6	5,2	8,4	9,6	7,8
2024.	9,5	8,4	6,9	10,4	9,4	9,0

Saglabājas augsts skolēnu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, apmeklējot tirdzniecības vietas (piemēram, veikalus, tirdzniecības centrus, kioskus u.tml.), redzējuši tur tabakas izstrādājumu reklāmu vai akcijas – 49,7% (2019.g. – 29,0%), attiecīgi 47% zēnu un 52,1% meiteņu.

3. Secinājumi

1. 2023./2024.mācību gadā Latvijā 45% 13-15 gadus vecu skolēnu ir mēģinājuši smēķēt. Kopš 2002.gada novēro pakāpenisku smēķēt mēģinājušo skolēnu īpatsvara samazinājumu.
2. 10,5% 13-15 gadus vecu skolēnu smēķē cigaretes, attiecīgi 11,5% meiteņu un 9,2% zēnu. Kopš 2002.gada būtiski ir samazinājies cigaretes smēķējošu skolēnu īpatsvars.
3. Gandrīz ik dienas (20 un vairāk dienas pēdējā mēneša laikā) smēķē 3,2% 13-15 gadus vecu skolēnu.
4. 17,3% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu regulāri lieto tabakas produktus (smēķējamās un bezdūmu tabakas produktus). Joprojām saglabājas tendence, ka, palielinoties skolēnu vecumam, tabakas produktu lietotāju īpatsvars pieaug.
5. 5,1% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu lieto bezdūmu tabakas produktus, īpaši 14-gadīgo grupā – 6,6%.
6. Jaunieši izmanto divejādu tabakas un nikotīna produktu lietošanas praksi: 12,7% jauniešu vienlaicīgi smēķē/lieto tabakas produktus un lieto elektronisko cigareti vai nikotīna spilventiņus.
7. 27,0% nesmēķētāju ir gatavi uzsākt smēķēt nākamā gada laikā.
8. 52,7% 13-15 gadus vecu skolēnu ir mēģinājuši lietot elektronisko cigareti, attiecīgi 57,3% meiteņu un 47,8% zēnu.
9. Elektronisko cigareti regulāri lieto 21,9% 13-15 gadus vecu skolēnu, attiecīgi 26,7% meiteņu un 17,0% zēnu. Kopš 2011.gada novēro būtisku elektronisko cigarešu lietošanas izplatības pieaugumu meitenēm, kā arī 14 un 15-gadīgiem skolēniem.
10. Karsējamās tabakas produktus smēķēt pamēģinājuši 13,8% mērķa grupas jauniešu, attiecīgi 14,9% meiteņu un 12,5% zēnu.
11. Karsējamās tabakas produktus smēķē 5,1% mērķa grupas skolēnu, 5,6% meiteņu un 4,4% zēnu.
12. Nikotīna spilventiņus lietot pamēģinājuši 20,2% 13 līdz 15-gadīgu jauniešu.
13. Nikotīna spilventiņus lieto 8,5% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu, attiecīgi 9,7% zēnu un 7,0% meiteņu.
14. 38,1% skolēnu ir pakļauti pasīvajai smēķēšanai mājās. Salīdzinot ar iepriekšējās aptaujas datiem, šis rādītājs ir palielinājies.

15. 45,7% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu tiek pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedrisko vietu telpās un 72,3% – sabiedriskās vietās ārpus telpām.
16. 19,2% cigarešu smēķētāju pirkuši cigaretes veikalā vai kioskā, vai degvielas uzpildes stacijā. 70,1% no šiem cigarešu smēķētājiem nav atteikts tās pārdot viņu vecuma dēļ.
17. 45,5% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu, kuri smēķē kādu no tabakas produktiem, šobrīd vēlas atmest smēķēšanu. 67,5% smēķētāju ir mēģinājuši atmest smēķēšanu pēdējā gada laikā.
18. 14,2% tabakas produktu smēķētāju norāda, ka saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā speciālu programmu ietvaros vai no speciālista.
19. Būtiski samazinājies skolēnu īpatsvars, kuri ir pilnībā pārliecināti, ka citu cilvēku smēķēšana viņu klātbūtnē ir kaitīga viņu veselībai: no 64,8% 2019.gadā uz 30,8% 2024. gadā.
20. Kopumā 80,6% 13-15 gadus vecu skolēnu atbalsta smēķēšanas aizliegumu sabiedrisko vietu telpās un 60,2% – sabiedriskās vietās ārpus telpām. Smēķēšanas aizlieguma atbalstam novēro samazinājumu.
21. 67% skolēnu ir ievērojuši pret tabakas produktu lietošanu vērstu ziņu/informāciju medijos.
22. 47,6% 13 līdz 15-gadīgu skolēnu pēdējo 12 mēnešu laikā mācību stundās ir stāstīts par smēķēšanas kaitīgumu veselībai.

4. Pielikums

4.1. Tabakas produktu lietošana

1.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē tabakas produktus (cigaretes vai citus smēķējamās tabakas izstrādājumus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,6	16,0	8,5	12,5	21,4	14,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,7</i>	<i>13,2</i>	<i>6,6</i>	<i>10,3</i>	<i>18,5</i>	12,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>14,9</i>	<i>19,3</i>	<i>10,9</i>	<i>15,1</i>	<i>24,6</i>	16,4
N	1581	1664	978	1174	1110	3262

2.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,2	11,5	5,0	8,7	16,7	10,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>7,3</i>	<i>9,1</i>	<i>3,7</i>	<i>6,7</i>	<i>13,7</i>	8,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>11,5</i>	<i>14,5</i>	<i>6,7</i>	<i>11,1</i>	<i>20,3</i>	12,4
N	1518	1580	940	1110	1063	3113

3.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes smēķēja 20 vai vairāk dienas, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	3,1	3,3	1,8	2,4	5,1	3,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>2,2</i>	<i>2,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,5</i>	<i>3,6</i>	2,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>4,3</i>	<i>4,9</i>	<i>3,0</i>	<i>3,7</i>	<i>7,2</i>	4,2
N	1518	1580	940	1110	1063	3113

4.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē citus smēķējamās tabakas produktus, nevis cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	8,0	9,4	6,2	7,7	12,0	8,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>6,6</i>	<i>7,3</i>	<i>4,6</i>	<i>6,1</i>	<i>10,0</i>	7,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>9,6</i>	<i>12,0</i>	<i>8,4</i>	<i>9,6</i>	<i>14,5</i>	10,3
N	1542	1630	953	1144	1092	3189

5.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē/lieto tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, nikotīna spilventiņus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	23,6	29,4	17,4	24,6	36,3	26,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>20,4</i>	<i>25,5</i>	<i>15,3</i>	<i>20,4</i>	<i>31,5</i>	23,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>27,0</i>	<i>33,7</i>	<i>19,6</i>	<i>29,3</i>	<i>41,4</i>	29,7
N	1588	1668	984	1177	1112	3273

6.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē/lieto tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, nikotīna spilventiņus), 2024

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	17,2	19,1	10,6	16,6	26,3	18,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>14,4</i>	<i>15,8</i>	<i>8,3</i>	<i>13,4</i>	<i>22,6</i>	16,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>20,5</i>	<i>22,8</i>	<i>13,6</i>	<i>20,4</i>	<i>30,4</i>	20,9
N	1587	1667	983	1177	1111	3271

7.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē/lieto citus tabakas produktus izņemot cigaretes (citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	11,1	11,8	7,0	11,0	16,0	11,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>9,1</i>	<i>9,4</i>	<i>5,3</i>	<i>8,4</i>	<i>13,3</i>	9,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>13,4</i>	<i>14,7</i>	<i>9,3</i>	<i>14,3</i>	<i>19,0</i>	13,7
N	1580	1664	979	1174	1108	3261

8.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē/lieto citus tabakas produktus izņemot cigaretes (citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,3	14,3	8,7	12,4	18,5	13,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,2</i>	<i>11,6</i>	<i>6,7</i>	<i>9,8</i>	<i>15,7</i>	11,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>14,8</i>	<i>17,4</i>	<i>11,2</i>	<i>15,5</i>	<i>21,6</i>	15,6
N	1587	1667	984	1177	1110	3271

9.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri **vienlaicīgi** regulāri **smēķē** tabakas produktus (cigaretēs, citus smēķējamās tabakas produktus) **un lieto** bezdūmu tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	3,9	2,5	1,7	3,5	4,4	3,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	2,9	1,7	0,9	2,2	2,2	2,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	5,3	3,6	3,0	5,4	5,4	4,2
N	1578	1664	980	1170	1108	3258

10.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri **vienlaicīgi** regulāri **smēķē/ lieto** tabakas produktus (cigaretēs, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus) **un lieto** elektroniskās cigarettes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	8,0	12,9	4,6	10,2	15,8	10,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	6,2	10,2	3,3	7,7	12,8	8,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	10,3	16,1	6,4	13,3	19,5	12,7
N	1581	1659	977	1170	1109	3256

11.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri **vienlaicīgi** regulāri **smēķē/ lieto** tabakas produktus (cigaretēs, citus smēķējamās tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus) **un lieto** elektroniskās cigarettes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	8,4	13,7	5,2	10,6	16,7	11,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	6,6	11,0	3,9	8,1	8,1	9,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	10,8	17,1	7,0	13,7	13,7	13,4
N	1585	1663	980	1173	1111	3264

12.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri **vienlaicīgi** regulāri **smēķē/ lieto** tabakas produktus (cigaretēs, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus) **un lieto** elektroniskās cigarettes vai nikotīna spilventiņus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	10,0	13,7	5,0	12,0	17,7	12,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	7,8	10,8	3,7	9,0	14,5	9,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	12,6	17,1	6,8	15,8	21,3	14,5
N	1583	1664	980	1174	1110	3264

13.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri **vienlaicīgi** regulāri **smēķē/ lieto** tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus) **un lieto** elektroniskās cigaretes vai nikotīna spilventiņus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	10,4	14,6	5,8	12,4	18,5	12,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	8,2	11,6	4,3	9,4	15,4	10,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	13,1	18,2	7,8	16,1	22,2	15,2
N	1587	1666	983	1176	1111	3270

4.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši jebkādu tabakas izstrādājumu (cigaretes un citus smēķējamās tabakas izstrādājumus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	38,9	45,1	31,0	40,9	52,3	42,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	34,8	40,8	27,3	36,0	47,5	38,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	43,1	49,4	34,9	46,1	57,1	45,3
N	1581	1662	977	1171	1111	3259

15.tabula. Pusaudžu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	33,8	39,5	25,1	35,4	47,6	36,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	29,6	35,4	21,9	30,8	41,7	33,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	38,4	43,9	28,5	40,3	53,6	40,3
N	1519	1593	943	1115	1068	3126

16.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	23,7	27,3	19,3	23,8	32,6	25,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	20,9	23,4	15,5	20,1	29,4	23,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	26,7	31,6	23,8	27,8	36,0	28,2
N	1523	1608	940	1124	1082	3146

17.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši/lietojuši jebkādas tabakas izstrādājumus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas izstrādājumus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	41,9	48,0	33,2	44,1	55,7	45,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>38,1</i>	<i>43,7</i>	<i>29,5</i>	<i>39,0</i>	<i>51,0</i>	42,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>45,9</i>	<i>52,4</i>	<i>37,2</i>	<i>49,3</i>	<i>60,3</i>	48,2
N	1588	1668	984	1177	1112	3273

18.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši/lietojuši jebkādas tabakas izstrādājumus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas izstrādājumus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus, elektroniskās cigarettes, nikotīna spilventiņus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	54,6	61,7	48,2	58,3	66,6	58,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>50,3</i>	<i>57,5</i>	<i>43,5</i>	<i>53,1</i>	<i>61,7</i>	55,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>58,9</i>	<i>65,8</i>	<i>52,9</i>	<i>63,2</i>	<i>71,7</i>	61,5
N	1589	1668	984	1177	1113	3274

19.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri jebkad ir smēķējuši/lietojuši jebkādas tabakas izstrādājumus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas izstrādājumus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus, elektroniskās cigarettes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	52,4	60,7	46,5	56,8	64,8	56,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>48,1</i>	<i>56,5</i>	<i>42,0</i>	<i>51,6</i>	<i>60,0</i>	53,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>56,6</i>	<i>64,7</i>	<i>51,1</i>	<i>61,9</i>	<i>69,2</i>	59,8
N	1589	1668	984	1177	1113	3274

20.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri ir pirmo reizi pamēģināja cigarešu smēķēšanu līdz 10 gadu vecumam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	16,6	9,2	15,0	13,8	10,8	12,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>11,9</i>	<i>6,8</i>	<i>10,6</i>	<i>9,8</i>	<i>8,3</i>	20,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>22,9</i>	<i>12,5</i>	<i>20,8</i>	<i>19,1</i>	<i>14,0</i>	15,4
N	449	557	203	345	463	1011

21.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri ir pirmo reizi pamēģināja cigarešu smēķēšanu 10 līdz 11 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	20,4	19,2	36,0	20,2	13,2	19,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>16,4</i>	<i>15,6</i>	<i>28,5</i>	<i>17,1</i>	<i>10,0</i>	<i>17,3</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>25,1</i>	<i>23,5</i>	<i>44,1</i>	<i>23,6</i>	<i>17,4</i>	<i>22,9</i>
N	449	557	203	345	463	1011

22.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri ir pirmo reizi pamēģināja cigarešu smēķēšanu 12 līdz 13 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	40,1	51,1	49,1	52,1	40,4	46,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>34,4</i>	<i>47,1</i>	<i>41,7</i>	<i>46,2</i>	<i>34,7</i>	<i>42,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>46,0</i>	<i>55,1</i>	<i>56,5</i>	<i>58,0</i>	<i>46,4</i>	<i>49,6</i>
N	449	557	203	345	463	1011

23.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri ir pirmo reizi pamēģināja cigarešu smēķēšanu 14 līdz 15 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	22,9	20,4	0	13,9	35,5	21,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>18,5</i>	<i>17,2</i>	-	<i>10,1</i>	<i>30,0</i>	<i>18,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>28,0</i>	<i>24,1</i>	-	<i>19,0</i>	<i>41,5</i>	<i>24,3</i>
N	449	557	203	345	463	1011

24.tabula. Regulāro smēķētāju īpatsvars, kuri dienā, kad smēķē, izsmēķē mazāk kā vienu cigareti dienā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	29,2	35,6	27,3	34,5	32,7	32,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>19,7</i>	<i>26,8</i>	<i>12,2</i>	<i>24,7</i>	<i>25,2</i>	<i>26,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>41,0</i>	<i>45,6</i>	<i>50,3</i>	<i>45,8</i>	<i>41,2</i>	<i>39,6</i>
N	107	134	35	77	133	245

25.tabula. Regulāro smēķētāju īpatsvars, kuri dienā, kad smēķē, izsmēķē vienu cigareti dienā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	25,1	25,8	20,3	31,4	23,5	25,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>17,4</i>	<i>17,6</i>	<i>11,1</i>	<i>19,2</i>	<i>16,8</i>	<i>19,2</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>34,7</i>	<i>36,2</i>	<i>34,3</i>	<i>46,8</i>	<i>31,8</i>	<i>31,8</i>
N	107	134	35	77	133	245

26.tabula. Regulāro smēķētāju īpatsvars, kuri dienā, kad smēķē, izsmēķē divas līdz piecas cigaretes dienā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	24,4	26,7	27,1	22,5	27,4	25,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>14,7</i>	<i>19,0</i>	<i>14,2</i>	<i>12,1</i>	<i>19,8</i>	<i>19,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>37,6</i>	<i>36,1</i>	<i>45,5</i>	<i>38,2</i>	<i>36,7</i>	<i>34,1</i>
N	107	134	35	77	133	245

27.tabula. Regulāro smēķētāju īpatsvars, kuri dienā, kad smēķē, izsmēķē sešas un vairāk cigaretes dienā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	21,4	11,9	25,2	11,6	16,4	16,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>14,0</i>	<i>7,3</i>	<i>11,5</i>	<i>5,2</i>	<i>9,3</i>	<i>11,6</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>31,2</i>	<i>18,8</i>	<i>46,6</i>	<i>24,0</i>	<i>27,3</i>	<i>22,1</i>
N	107	134	35	77	133	245

28.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pamēģinājuši smēķēt karsējamās tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,5	14,9	9,2	12,9	18,4	13,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,7</i>	<i>12,9</i>	<i>6,3</i>	<i>10,7</i>	<i>16,3</i>	<i>12,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>14,6</i>	<i>17,2</i>	<i>13,4</i>	<i>15,6</i>	<i>20,8</i>	<i>15,2</i>
N	1514	1597	948	1116	1063	3127

29.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri smēķē karsējamās tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	4,4	5,6	4,3	4,2	6,6	5,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	3,2	4,3	2,9	3,1	5,2	4,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	6,0	7,3	6,3	5,5	8,4	6,2
N	1521	1604	948	1126	1067	3141

30.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pamēģinājuši lietot bezdūmu tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,4	11,3	4,8	11,3	48,4	12,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	10,2	9,1	3,3	8,7	15,9	10,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	15,0	13,9	7,1	14,7	21,3	13,9
N	1538	1633	958	1147	1082	3187

31.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri lieto bezdūmu tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	5,9	4,2	2,3	6,0	6,6	5,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	4,4	3,1	1,4	4,1	4,8	4,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	7,8	5,6	3,9	8,5	9,0	6,5
N	1554	1642	969	1153	1089	3211

32.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri lieto tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus, karsējamās tabakas produktus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	15,4	18,8	10,6	15,4	24,7	17,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	13,1	15,7	8,4	12,6	21,5	15,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	18,1	22,4	13,2	18,8	28,3	19,6
N	1588	1668	984	1177	1112	3273

33.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pamēģinājuši lietot tabakas produktus (cigaretes, citus smēķējamās tabakas produktus, bezdūmu tabakas produktus), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	40,4	45,8	31,5	42,0	53,8	43,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	36,3	41,5	27,8	37,0	49,0	40,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	44,6	50,1	35,5	47,3	58,5	46,4
N	1585	1667	982	1175	1175	3269

34. tabula. Pašreizējo tabakas produktu smēķētāju īpatsvars, kuri izjut spēcīgu vēlmi atsākt smēķēšanu 60 minūšu laikā līdz mazāk nekā vienai pilnai dienai, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	47,6	45,3	48,8	45,7	46,5	46,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	38,2	36,3	35,7	37,8	36,4	40,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	57,1	54,5	62,0	53,8	56,8	53,0
N	130	177	54	94	162	310

35. tabula. Pašreizējo tabakas produktu smēķētāju īpatsvars, kuri dažreiz vai vienmēr vēlas smēķēt tabaku jau no paša rīta, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	44,2	46,1	44,7	50,4	43,2	45,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	34,2	38,6	28,0	38,9	34,6	39,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	54,8	53,8	62,7	61,9	52,3	52,3
N	122	166	49	97	147	293

36. tabula. Pašreizējo tabakas smēķētāju īpatsvars, kuriem bija smēķēšanas atkarības pazīmes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	55,3	52,4	54,9	57,5	51,3	53,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	46,7	44,5	40,8	47,4	41,9	46,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	63,6	60,2	68,2	67,1	60,5	60,6
N	146	195	60	111	1751	346

4.2. Pieejamība tabakas produktiem

37. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā nopirka 20 cigarešu paciņu, par to samaksājot līdz 3 €, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	11,8	9,0	9,5	9,1	10,7	10,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	4,9	3,2	1,1	3,4	4,2	4,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	25,9	22,6	50,1	21,9	24,9	20,2
N	48	46	16	30	51	97

38. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā nopirka 20 cigarešu paciņu, par to samaksājot no 3,1 € līdz 4 €, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	19,3	10,0	21,1	11,7	13,5	14,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,0</i>	<i>3,8</i>	<i>5,9</i>	<i>3,5</i>	<i>6,0</i>	8,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>33,9</i>	<i>23,6</i>	<i>53,4</i>	<i>32,3</i>	<i>27,7</i>	23,4
N	48	46	16	30	51	97

39. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā nopirka 20 cigarešu paciņu, par to samaksājot no 4,1 € līdz 5 €, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	51,4	67,3	65,2	66,7	56,1	60,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>36,9</i>	<i>47,3</i>	<i>41,6</i>	<i>37,3</i>	<i>42,0</i>	49,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>65,6</i>	<i>82,5</i>	<i>83,1</i>	<i>87,1</i>	<i>69,2</i>	70,8
N	48	46	16	30	51	97

40. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā nopirka 20 cigarešu paciņu, par to samaksājot vairāk kā 5,1 €, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	17,5	13,7	4,2	12,5	19,7	15,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>8,3</i>	<i>5,7</i>	<i>0,5</i>	<i>4,4</i>	<i>9,5</i>	8,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>33,3</i>	<i>29,7</i>	<i>26,4</i>	<i>30,7</i>	<i>36,3</i>	25,7
N	48	46	16	30	51	97

41. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, pēdējo reizi pērkot cigaretes, nopirka atsevišķas cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	32,1	27,5	43,5	37,3	23,2	30,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>21,1</i>	<i>17,2</i>	<i>21,4</i>	<i>21,3</i>	<i>16,2</i>	21,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>45,6</i>	<i>41,0</i>	<i>68,4</i>	<i>56,6</i>	<i>32,0</i>	41,5
N	64	58	22	39	64	125

42. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, pēdējo reizi pērkot cigaretes, nopirka 20 cigarešu paciņu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	51,0	55,5	33,8	57,6	55,8	52,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	36,0	39,8	15,5	39,1	44,5	42,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	65,8	70,1	58,7	74,2	66,5	62,8
N	64	58	22	39	64	125

43. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, pēdējo reizi pērkot cigaretes, nopirka cigarešu bloku (10 paciņas pa 20 cigaretēm katrā), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	10,5	5,8	8,2	0	12,5	8,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	4,0	1,6	2,1	-	5,1	3,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	24,9	18,5	27,4	-	27,6	16,7
N	64	58	22	39	64	125

44. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā, pēdējo reizi pērkot cigaretes, nopirka tabaku un izgatavoja paštītas cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	13,9	17,0	22,7	7,6	18,3	15,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	6,7	9,1	11,8	3,0	10,6	10,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	26,7	29,6	39,3	18,0	29,7	23,2
N	64	58	22	39	64	125

45. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā paši pirka cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	13,7	8,8	4,5	11,0	12,3	10,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	7,6	4,5	1,0	4,8	7,1	6,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	23,6	16,8	17,5	23,5	20,6	17,1
N	100	117	31	69	121	221

46. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā kādam iedeva naudu, lai viņam (-ai) nopērk cigaretes (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	35,4	26,9	36,4	27,1	31,8	31,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	27,3	18,1	19,2	15,7	24,1	24,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	44,4	38,1	57,9	42,7	40,6	39,1
N	100	117	31	69	121	221

47. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lūdza kādam iedot cigaretes vai tās aizņēmas no citiem (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	25,2	21,8	20,3	29,9	22,8	24,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	15,9	15,5	10,6	20,0	15,6	18,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	37,7	29,9	35,3	42,1	32,2	31,7
N	100	117	31	69	121	221

48. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuriem pēdējo 30 dienu laikā cigaretes kāds ir piedāvājis (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	4,8	21,3	13,9	15,5	13,7	14,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	1,8	14,3	6,3	7,4	8,3	10,1
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	12,1	30,5	28,2	29,8	21,8	19,8
N	100	117	31	69	121	221

49. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nopirka “no rokas”, jeb no privātpersonas, nevis tirdzniecības vietā (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	21,6	10,5	13,5	11,4	17,7	15,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	13,2	5,9	4,6	6,5	10,8	11,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	33,5	18,0	33,4	19,0	27,8	20,5
N	100	117	31	69	121	221

50. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nozaga veikalā vai no citiem cilvēkiem (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	18,5	4,3	16,3	9,3	10,0	10,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,1</i>	<i>1,6</i>	<i>6,8</i>	<i>4,7</i>	<i>5,3</i>	<i>6,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>31,4</i>	<i>11,5</i>	<i>34,1</i>	<i>17,6</i>	<i>17,8</i>	<i>16,8</i>
N	100	117	31	69	121	221

51. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes ieguva kādā citā veidā (ieskaitot ražotās vai paštītās cigaretes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	18,5	20,6	26,2	15,0	19,8	19,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>9,4</i>	<i>13,0</i>	<i>11,1</i>	<i>6,0</i>	<i>12,3</i>	<i>12,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>33,1</i>	<i>31,0</i>	<i>50,2</i>	<i>32,8</i>	<i>30,1</i>	<i>27,7</i>
N	100	117	31	69	121	221

52. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nopirka veikalā vai lielveikalā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	17,4	10,1	9,3	11,2	15,1	13,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>9,4</i>	<i>5,2</i>	<i>2,9</i>	<i>5,3</i>	<i>8,8</i>	<i>8,3</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>30,1</i>	<i>18,6</i>	<i>26,4</i>	<i>22,4</i>	<i>24,7</i>	<i>20,4</i>
N	100	115	30	68	121	219

53. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nopirka kioskā vai degvielas uzpildes stacijā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	8,8	6,0	16,1	5,8	6,5	7,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>3,6</i>	<i>3,0</i>	<i>5,5</i>	<i>1,8</i>	<i>3,4</i>	<i>3,9</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>20,0</i>	<i>11,5</i>	<i>38,7</i>	<i>17,0</i>	<i>12,2</i>	<i>14,4</i>
N	100	115	30	68	121	219

54. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nopirka internetā vai tiešsaistes iepirkšanās vietnēs, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	5,6	5,5	5,0	5,9	5,3	5,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>2,1</i>	<i>2,0</i>	<i>1,2</i>	<i>1,9</i>	<i>2,1</i>	2,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>13,9</i>	<i>13,9</i>	<i>18,9</i>	<i>16,9</i>	<i>12,5</i>	10,4
N	100	115	30	68	121	219

55. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes saņēma no drauga/draudzenes, ģimenes locekļa vai radnieka (-ces), vai skolas biedra (-nes), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	25,2	47,5	30,2	42,5	36,8	37,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>17,0</i>	<i>39,1</i>	<i>15,1</i>	<i>27,7</i>	<i>29,0</i>	31,1
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>35,7</i>	<i>55,9</i>	<i>51,1</i>	<i>58,8</i>	<i>45,3</i>	44,5
N	100	115	30	68	121	219

56. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes saņēma no kāda cita cilvēka, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	27,0	31,9	35,1	30,6	27,5	29,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>18,8</i>	<i>23,5</i>	<i>22,1</i>	<i>21,1</i>	<i>17,7</i>	23,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>37,2</i>	<i>41,7</i>	<i>50,7</i>	<i>42,0</i>	<i>40,1</i>	36,4
N	100	115	30	68	121	219

57. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes ieguva kādā citā veidā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	31,1	15,4	20,2	17,2	25,2	22,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>21,2</i>	<i>8,4</i>	<i>8,0</i>	<i>8,9</i>	<i>16,6</i>	15,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>43,1</i>	<i>26,4</i>	<i>42,4</i>	<i>30,8</i>	<i>36,4</i>	31,2
N	100	115	30	68	121	219

58. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā cigaretes nopirka veikalā, lielveikalā, kioskā, degvielas uzpildes stacijā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	24,6	14,5	22,5	17,0	19,6	19,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>13,4</i>	<i>8,3</i>	<i>9,7</i>	<i>8,5</i>	<i>12,2</i>	<i>12,3</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>40,9</i>	<i>24,1</i>	<i>44,0</i>	<i>31,1</i>	<i>30,0</i>	<i>28,8</i>
N	100	115	30	68	121	219

59. tabula. Regulāri cigaretes smēķējošo īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā mēģinājuši pirkt cigaretes un viņiem nav atteikts viņu vecuma dēļ, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	60,3	78,1	63,2	67,8	73,8	70,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>49,3</i>	<i>64,9</i>	<i>42,5</i>	<i>50,7</i>	<i>64,0</i>	<i>62,0</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>70,4</i>	<i>87,4</i>	<i>80,0</i>	<i>81,2</i>	<i>81,7</i>	<i>77,1</i>
N	64	71	24	46	67	137

4.3. Smēķēšanas atmešana

60. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri domā, ka varētu atmet smēķēšanu, ja to vēlētos, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	80,5	80,1	76,2	69,9	86,9	80,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>71,2</i>	<i>74,1</i>	<i>58,5</i>	<i>57,9</i>	<i>80,9</i>	<i>74,6</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>87,3</i>	<i>85,1</i>	<i>87,9</i>	<i>79,6</i>	<i>91,2</i>	<i>84,6</i>
N	135	176	45	105	165	315

61. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri vienu reizi ir pārtraukuši smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēšanu pavisam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	44,5	27,0	32,0	32,3	34,1	33,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>34,9</i>	<i>21,2</i>	<i>21,5</i>	<i>20,1</i>	<i>26,1</i>	<i>27,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>54,5</i>	<i>33,7</i>	<i>44,7</i>	<i>47,4</i>	<i>43,1</i>	<i>39,5</i>
N	95	165	41	90	133	264

62. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri 2 reizes ir pārtraukuši smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēšanu pavisam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	18,0	28,3	23,1	22,3	26,7	24,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>11,6</i>	<i>21,4</i>	<i>11,0</i>	<i>13,9</i>	<i>21,2</i>	20,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>27,0</i>	<i>36,5</i>	<i>42,2</i>	<i>33,9</i>	<i>33,1</i>	29,6
N	95	165	41	90	133	264

63. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri 3 līdz 5 reizes ir pārtraukuši smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēšanu pavisam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	20,9	25,7	19,9	22,9	26,2	24,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>13,7</i>	<i>19,4</i>	<i>10,5</i>	<i>15,2</i>	<i>18,7</i>	19,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>30,5</i>	<i>33,3</i>	<i>34,4</i>	<i>33,0</i>	<i>35,3</i>	29,4
N	95	165	41	90	133	264

64. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri 6 līdz 9 reizes ir pārtraukuši smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēšanu pavisam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	7,2	8,6	3,0	8,6	8,8	7,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>3,0</i>	<i>5,4</i>	<i>0,4</i>	<i>3,9</i>	<i>5,1</i>	5,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>16,2</i>	<i>13,4</i>	<i>19,3</i>	<i>17,9</i>	<i>14,8</i>	11,3
N	95	165	41	90	133	264

65. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri 10 un vairāk reizes ir pārtraukuši smēķēšanu uz vienu dienu vai ilgāk ar domu, ka atmetīs smēķēšanu pavisam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,4	10,3	22,0	13,8	4,2	9,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>4,4</i>	<i>6,1</i>	<i>10,4</i>	<i>8,3</i>	<i>2,3</i>	6,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>19,1</i>	<i>17,1</i>	<i>40,8</i>	<i>22,2</i>	<i>7,7</i>	14,1
N	95	165	41	90	133	264

66. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā speciālu programmu vai kampaņu ietvaros, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,7	8,3	12,6	6,2	9,2	8,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	5,8	5,3	5,8	2,6	5,2	5,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	15,8	12,8	25,4	14,1	15,8	12,9
N	147	203	58	117	180	355

67. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā no ārsta, māsas vai cita veselības aprūpes speciālista, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,5	8,4	9,1	6,4	5,0	6,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	1,4	4,8	3,5	2,6	2,7	3,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	4,6	14,1	21,8	15,0	9,0	9,3
N	147	203	58	117	180	355

68. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā, izmantojot smēķēšanas atmešanas līnijas, vietnes, aplikācijas, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,7	1,4	1,2	2,0	2,4	2,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	1,0	0,4	0,2	0,6	1,1	1,1
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	6,8	4,9	8,5	7,1	4,8	3,9
N	147	203	58	117	180	355

69. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā no savas ģimenes locekļiem vai drauga/draudzenes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	23,3	26,6	23,2	28,6	24,5	25,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	16,3	21,8	14,5	21,7	18,4	21,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	32,1	31,9	35,1	36,6	31,9	30,6
N	147	203	58	117	180	355

70. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā no skolasbiedriem, skolotājiem, trenera vai cita izglītības speciālista, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,4	12,5	7,1	10,4	12,6	11,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>5,1</i>	<i>8,8</i>	<i>2,5</i>	<i>5,8</i>	<i>7,1</i>	<i>8,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>16,9</i>	<i>17,3</i>	<i>18,5</i>	<i>17,8</i>	<i>21,2</i>	<i>15,0</i>
N	147	203	58	117	180	355

71. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā no kāda cita avota, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	11,5	5,1	6,5	8,1	7,9	7,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>6,0</i>	<i>2,6</i>	<i>2,5</i>	<i>3,2</i>	<i>4,6</i>	<i>5,4</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>20,7</i>	<i>9,6</i>	<i>15,6</i>	<i>19,2</i>	<i>13,4</i>	<i>11,1</i>
N	147	203	58	117	180	355

72. tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo īpatsvars, kuri kādreiz ir saņēmuši palīdzību vai ieteikumus smēķēšanas atmešanā no ārsta, māsas, vai cita veselības aprūpes speciālista, speciālu programmu vai kampaņu ietvaros, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	11,9	15,8	21,7	11,9	13,4	14,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>7,6</i>	<i>11,0</i>	<i>13,0</i>	<i>6,0</i>	<i>8,4</i>	<i>10,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>18,2</i>	<i>22,4</i>	<i>33,9</i>	<i>22,0</i>	<i>20,7</i>	<i>19,6</i>
N	147	203	58	117	180	355

4.4. Pasīvā smēķēšana

73. tabula. Jauniešu īpatsvars, kuriem viens vai abi vecāki smēķē, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	46,6	47,8	42,5	48,5	49,6	47,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>43,9</i>	<i>43,7</i>	<i>37,8</i>	<i>44,1</i>	<i>44,8</i>	<i>43,9</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>50,4</i>	<i>52,0</i>	<i>47,4</i>	<i>53,0</i>	<i>54,4</i>	<i>50,4</i>
N	3246	1657	975	1165	1106	3246

74. tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 7 dienu laikā pakļauti pasīvajai smēķēšanai mājās, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	35,9	40,0	34,0	40,9	38,8	38,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	32,9	36,2	29,5	36,8	34,3	35,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	39,2	44,0	38,8	45,1	43,5	41,1
N	1551	1632	961	1148	1091	3200

75. tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo septiņu dienu laikā pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās (telpās un ārpus telpām), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	71,3	79,6	70,6	75,1	79,9	75,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	68,6	76,7	66,3	71,3	77,1	73,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	73,9	82,3	74,6	78,7	82,4	77,6
N	1587	1666	981	1177	1112	3270

76. tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā redzējuši kādu, kurš smēķē skolas telpās vai skolas teritorijā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	37,2	40,5	34,4	38,8	42,6	38,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	33,8	36,4	30,0	35,1	38,2	35,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	40,8	44,7	39,2	42,5	47,1	42,1
N	1561	1635	963	1152	1097	3212

77. tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri noteikti zina, ka citu cilvēku smēķēšana viņu klātbūtnē ir kaitīga viņu veselībai, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	34,4	27,2	28,8	31,5	31,8	30,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	31,2	24,3	25,2	28,6	27,9	28,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	37,7	30,3	32,7	34,6	36,0	33,3
N	1575	1655	977	1165	1105	3247

4.5. Zināšanas un attieksme

78.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, ka cigarešu smēķēšana ir ārkārtīgi kaitīga viņu veselībai, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	65,9	64,9	70,9	65,5	60,9	65,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	62,7	61,8	66,9	62,4	57,1	63,3
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	69,0	67,9	74,6	68,7	54,6	67,5
N	1571	1654	975	1164	1103	3242

79.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, ka nākamo 12 mēnešu laikā smēķēs vai lietos jebkuru citu tabakas produktu, 2024

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	32,7	42,9	26,1	37,5	47,7	37,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	29,6	39,1	22,4	33,0	43,0	34,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	36,0	46,8	20,3	42,3	52,4	40,9
N	1569	1637	964	1159	1100	3223

80.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri smēķētu/lietotu tabakas produktu, ja to piedāvātu kāds no labākajiem draugiem/draudzenēm, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	35,9	46,9	29,5	41,0	51,8	41,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	32,2	42,7	25,4	36,5	46,8	38,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	39,8	51,1	34,1	45,6	56,7	44,7
N	1488	1517	907	1091	1023	3021

81.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, ka cilvēki nodara sev lielu kaitējumu, smēķējot cigaretes dažas dienas, bet ne katru dienu, 2024

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	39,1	33,4	39,1	37,0	33,5	36,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	35,9	30,8	35,8	33,3	29,9	34,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	42,4	36,1	42,5	40,8	37,2	38,6
N	1569	1651	972	1160	1105	3237

82.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, ka tabakas produktu smēķēšana/lietošana palīdz cilvēkiem justies ērtāk ballītēs, kompānijās vai citos sarīkojumos, 2024

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	35,6	33,9	24,2	36,2	42,3	34,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	32,9	31,4	20,8	33,1	39,2	33,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	38,4	36,6	27,9	39,4	45,6	36,8
N	1567	1651	971	1161	1103	3235

83.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, kad kāds ir sācis lietot tabakas produktus, tad grūti (diezgan grūti+ļoti grūti) būs viņam atmest to lietošanu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	90,5	92,8	93,8	91,5	89,8	91,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	88,6	91,5	91,8	89,7	88,0	90,5
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	92,0	93,9	95,3	93,0	91,4	92,6
N	1576	1649	974	1170	1098	3242

84.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri domā, ka iespējams vai ļoti iespējams, ka kāds kļūs atkarīgs no cigarešu smēķēšanas, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	82,6	87,4	85,1	85,2	84,7	85,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	79,7	85,1	82,0	82,6	82,0	82,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	85,1	89,4	87,7	87,4	87,1	86,8
N	1583	1655	979	1168	1107	3254

85.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuriem pēdējo 12 mēnešu laikā skolā kādā no nodarbībām vai aktivitātēm tika mācīts/stāstīts par tabakas produktu lietošanas kaitīgumu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	45,9	49,5	42,1	50,6	49,3	47,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	41,5	44,5	36,2	46,2	43,6	43,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	50,4	54,5	48,1	55,0	55,1	51,9
N	1559	1620	968	1144	1084	3196

4.6. Nikotīna spilventiņu lietošana

86.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir pamēģinājuši lietot nikotīna spilventiņus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	21,7	18,6	11,3	19,2	28,5	20,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>18,1</i>	<i>15,2</i>	<i>8,4</i>	<i>15,6</i>	<i>24,3</i>	<i>17,3</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>25,6</i>	<i>22,6</i>	<i>14,9</i>	<i>23,4</i>	<i>33,0</i>	<i>23,5</i>
N	1518	1611	943	1124	1077	3144

87.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri regulāri lieto nikotīna spilventiņus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,7	7,0	3,4	8,3	12,9	8,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>7,1</i>	<i>5,1</i>	<i>2,3</i>	<i>5,9</i>	<i>9,6</i>	<i>6,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>13,1</i>	<i>9,4</i>	<i>4,9</i>	<i>11,5</i>	<i>17,0</i>	<i>11,0</i>
N	1497	1594	938	1117	1052	3107

88.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā nelietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,5	1,0	1,0	1,3	1,7	1,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>0,7</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>2,6</i>	<i>1,5</i>	<i>2,1</i>	<i>2,3</i>	<i>2,9</i>	<i>2,0</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

89.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar mentola garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,6	1,4	1,0	2,0	3,1	2,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,7</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,3</i>	<i>1,9</i>	<i>1,4</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>4,0</i>	<i>2,4</i>	<i>1,9</i>	<i>3,0</i>	<i>4,9</i>	<i>2,9</i>
N	1554	1604	961	1135	1068	3164

90.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar piparmētru garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,4	1,7	0,6	1,7	2,5	1,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>0,3</i>	<i>1,0</i>	<i>1,7</i>	<i>1,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>2,1</i>	<i>2,8</i>	<i>1,4</i>	<i>2,9</i>	<i>3,8</i>	<i>2,4</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

91.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar augļu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	4,1	3,6	1,9	3,5	6,0	3,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>2,7</i>	<i>2,3</i>	<i>1,2</i>	<i>2,1</i>	<i>3,9</i>	<i>2,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>6,1</i>	<i>5,5</i>	<i>3,0</i>	<i>5,8</i>	<i>9,0</i>	<i>5,4</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

92.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar saldumu (konfekšu, šokolādes u.tml.) garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,2	0,5	0,5	0,6	1,6	0,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>0,6</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>2,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,5</i>	<i>1,6</i>	<i>3,0</i>	<i>1,6</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

93.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar alkoholisko dzērienu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	0,6	0,1	0,1	0,4	0,7	0,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>0,3</i>	<i>00</i>	<i>00</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>1,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,8</i>	<i>1,0</i>	<i>1,3</i>	<i>0,7</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

94.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja aromatizētus nikotīna spilventiņus ar kādu citu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,7	0,9	0,5	1,5	1,9	1,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,2</i>	<i>0,8</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>2,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,3</i>	<i>2,9</i>	<i>3,5</i>	<i>2,1</i>
N	1544	1604	961	1135	1068	3164

4.7. Elektronisko cigarešu lietošana

95.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir dzirdējuši par elektroniskajām cigaretēm, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	93,0	97,5	94,6	94,3	96,7	95,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>91,0</i>	<i>96,3</i>	<i>92,5</i>	<i>92,4</i>	<i>95,0</i>	<i>94,1</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>94,5</i>	<i>98,3</i>	<i>96,2</i>	<i>95,8</i>	<i>97,8</i>	<i>96,2</i>
N	1574	1644	973	1162	1099	3234

96.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir mēģinājuši lietot elektroniskās cigaretes, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	47,8	57,3	40,9	53,5	61,5	52,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>43,4</i>	<i>53,3</i>	<i>35,9</i>	<i>48,7</i>	<i>56,7</i>	<i>49,4</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>52,2</i>	<i>61,2</i>	<i>46,1</i>	<i>58,4</i>	<i>66,3</i>	<i>55,9</i>
N	1494	1573	927	1105	1050	3082

97.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir mēģinājuši lietot elektroniskās cigaretes līdz 10 gadu vecumam, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	6,2	3,6	5,0	5,1	4,3	4,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>4,7</i>	<i>2,2</i>	<i>3,0</i>	<i>3,5</i>	<i>2,6</i>	<i>3,6</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>8,2</i>	<i>5,8</i>	<i>8,3</i>	<i>7,2</i>	<i>7,1</i>	<i>6,2</i>
N	638	836	338	540	602	1480

98.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir mēģinājuši lietot elektroniskās cigaretes 10 vai 11 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	16,2	18,8	36,3	16,8	9,0	17,8
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>13,1</i>	<i>15,9</i>	<i>30,4</i>	<i>13,6</i>	<i>6,3</i>	<i>15,4</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>20,0</i>	<i>22,1</i>	<i>42,7</i>	<i>20,7</i>	<i>12,6</i>	<i>20,5</i>
N	638	836	338	540	60,2	1480

99.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir mēģinājuši lietot elektroniskās cigaretes 12 vai 13 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	52,0	58,1	58,7	59,1	50,6	55,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>47,5</i>	<i>54,1</i>	<i>51,9</i>	<i>53,5</i>	<i>44,7</i>	<i>52,2</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>56,4</i>	<i>62,0</i>	<i>65,1</i>	<i>64,5</i>	<i>56,4</i>	<i>58,5</i>
N	638	836	338	540	602	1480

100.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri kādreiz ir mēģinājuši lietot elektroniskās cigaretes 14 vai 15 gadu vecumā, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	25,5	19,5	0,0	19,0	36,1	22,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>20,9</i>	<i>16,5</i>	-	<i>15,3</i>	<i>30,2</i>	<i>18,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>30,8</i>	<i>22,9</i>	-	<i>23,3</i>	<i>42,5</i>	<i>25,6</i>
N	638	836	338	540	602	1480

101.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot tāpēc, ka tās lieto draugs/draudzene vai ģimenes loceklis, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	42,9	33,1	43,8	39,0	34,0	37,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>36,3</i>	<i>28,7</i>	<i>30,7</i>	<i>30,0</i>	<i>27,5</i>	<i>32,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>49,8</i>	<i>37,9</i>	<i>57,7</i>	<i>48,8</i>	<i>41,1</i>	<i>42,1</i>
N	224	367	113	211	270	594

102.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot, jo domā, ka tas ir mazāk kaitīgi pašam (-ai) un apkārtējiem, nekā cigarešu smēķēšana, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,2	11,1	12,4	15,7	8,2	11,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>8,1</i>	<i>7,5</i>	<i>7,0</i>	<i>10,3</i>	<i>5,0</i>	8,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>18,1</i>	<i>16,1</i>	<i>21,2</i>	<i>23,3</i>	<i>13,2</i>	15,1
N	224	367	113	211	270	594

103.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot, jo domā, ka tas palīdzēs atmet cigarešu smēķēšanu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	3,5	3,1	4,1	3,3	2,9	3,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,9</i>	<i>1,6</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>1,5</i>	2,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>6,5</i>	<i>5,9</i>	<i>12,4</i>	<i>7,7</i>	<i>5,5</i>	5,2
N	224	367	113	211	270	594

104.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot, jo tās ir pieejamās tādās garšās, kas patīk, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	14,5	16,7	15,9	18,4	13,8	15,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>10,8</i>	<i>12,8</i>	<i>9,2</i>	<i>13,0</i>	<i>10,1</i>	12,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>19,1</i>	<i>21,5</i>	<i>26,1</i>	<i>25,4</i>	<i>18,5</i>	19,4
N	224	367	113	211	270	594

105.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot, jo tās var nemanot lietot mājās, skolā vai citās vietās, kur smēķēšana nav atļauta, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	10,0	11,0	7,5	11,2	11,9	10,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>5,6</i>	<i>7,7</i>	<i>4,0</i>	<i>6,1</i>	<i>8,2</i>	8,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>17,2</i>	<i>15,5</i>	<i>13,6</i>	<i>19,5</i>	<i>16,8</i>	14,7
N	224	367	113	211	270	594

106.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot, jo bija ieinteresēts (-a) pamēģināt, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	37,0	47,8	40,7	41,8	45,3	43,3
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	29,5	42,5	29,3	35,8	38,2	38,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	45,2	53,2	53,1	48,1	52,6	48,2
N	224	367	113	211	270	594

107.tabula. Regulāri elektroniskās cigaretes lietojošo jauniešu īpatsvars, kuri sāka tās lietot kāda cita iemesla dēļ, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	9,9	18,7	12,0	13,0	17,7	15,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	5,7	14,5	7,3	8,4	13,0	12,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	16,5	23,6	19,2	19,5	23,8	18,7
N	224	367	113	211	270	594

108.tabula. Regulāro elektroniskās cigaretes lietotāju sajūta no rītiem pēc pamošanās attiecībā uz elektroniskās cigaretes lietošanu dzimuma un vecuma grupās 2024.(%)

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
Nē, no rītiem pirmā sajūta pēc pamošanās <u>man nav vēlēšanās</u> lietot e-cigareti	61,3	54,7	68,3	59,9	53,6	58,5
Jā, no rītiem pirmā sajūta pēc pamošanās <u>man dažreiz ir vēlēšanās</u> lietot e-cigareti	26,8	29,9	26,0	24,5	31,0	27,8
Jā, no rītiem pirmā sajūta pēc pamošanās <u>man vienmēr ir vēlēšanās</u> lietot e-cigareti	11,9	15,5	5,8	15,6	15,3	13,6

109.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar tabakas garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,6	1,4	1,0	1,7	1,7	1,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	1,0	0,8	0,5	1,0	0,9	1,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	2,4	2,4	2,2	2,8	3,0	2,2
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

110.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar mentola garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,2	3,8	1,5	2,7	4,5	3,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,4</i>	<i>2,7</i>	<i>0,9</i>	<i>1,8</i>	<i>3,1</i>	<i>2,2</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>3,4</i>	<i>3,5</i>	<i>2,6</i>	<i>4,2</i>	<i>6,7</i>	<i>4,0</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

111.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar piparmētru garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,0	3,3	2,1	2,5	3,3	2,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,2</i>	<i>2,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>3,4</i>	<i>4,8</i>	<i>3,5</i>	<i>4,4</i>	<i>5,4</i>	<i>3,7</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

112.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar augļu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,2	22,6	9,9	16,2	25,4	17,5
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>9,9</i>	<i>19,6</i>	<i>8,3</i>	<i>13,5</i>	<i>21,2</i>	<i>15,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>14,9</i>	<i>25,9</i>	<i>11,7</i>	<i>19,2</i>	<i>30,0</i>	<i>19,7</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

113.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar saldumu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	2,8	4,1	2,8	2,8	4,6	3,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>1,9</i>	<i>3,0</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>	<i>3,3</i>	<i>2,7</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>4,1</i>	<i>5,5</i>	<i>4,1</i>	<i>4,3</i>	<i>6,5</i>	<i>4,3</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

114.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar alkoholisko dzērienu garšu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	1,1	1,4	0,8	1,6	1,3	1,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>0,6</i>	<i>0,8</i>	<i>0,3</i>	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>0,8</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>2,0</i>	<i>2,2</i>	<i>1,9</i>	<i>2,6</i>	<i>2,6</i>	<i>1,9</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

115.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā lietoja elektroniskās cigaretes ar kādu citu garšu, 2024

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	3,7	5,5	2,9	4,6	6,1	4,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>2,6</i>	<i>4,3</i>	<i>1,9</i>	<i>3,4</i>	<i>4,5</i>	<i>3,7</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>5,2</i>	<i>7,1</i>	<i>4,3</i>	<i>6,3</i>	<i>8,3</i>	<i>5,8</i>
N	1517	1599	948	1128	1056	3132

4.8. Masu mediju un reklāmas ietekme

4.8.1. Vērsta pret tabakas produktu lietošanu

116.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā redzēja vai dzirdēja pret tabakas produktu lietošanu vērstu informāciju televīzijā, radio, internetā, avīzēs, žurnālos, filmās, plakātos vai sociālajos saziņas līdzekļos (piem., Instagram, TikTok u.tml), 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	63,6	70,4	65,7	65,5	69,5	67,0
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>60,5</i>	<i>67,6</i>	<i>61,8</i>	<i>61,6</i>	<i>66,7</i>	<i>64,5</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>66,6</i>	<i>73,0</i>	<i>69,4</i>	<i>69,3</i>	<i>72,2</i>	<i>69,5</i>
N	1580	1659	981	1171	1102	3254

117.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā redzēja vai dzirdēja pret tabakas produktu lietošanu vērstu informāciju sporta pasākumos, gadatirgos, koncertos vai citos sabiedriskos pasākumos, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	24,4	19,7	19,1	22,2	24,4	22,1
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>21,6</i>	<i>17,6</i>	<i>15,8</i>	<i>19,7</i>	<i>21,2</i>	<i>20,0</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>27,5</i>	<i>22,1</i>	<i>23,0</i>	<i>25,1</i>	<i>27,9</i>	<i>24,3</i>
N	1570	1650	974	1164	1098	3236

118.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši brīdinājumus vai attēlus uz cigarešu paciņām par tabakas kaitīgo ietekmi uz veselību, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	88,4	91,4	88,4	89,8	91,3	89,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	87,0	89,6	85,7	87,7	89,2	88,8
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	89,6	92,9	90,7	91,5	93,0	90,9
N	1559	1644	961	1161	1095	3217

119.tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši brīdinājumus vai attēlus uz cigarešu paciņām par tabakas kaitīgo ietekmi uz veselību, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	92,3	95,5	91,7	95,0	94,6	94,2
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	86,8	91,7	84,1	89,5	90,2	91,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	95,6	97,6	95,8	97,7	97,1	96,0
N	192	243	80	137	223	440

120.tabula. Regulāri tabakas produktus smēķējošo jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši brīdinājumus vai attēlus uz cigarešu paciņām par tabakas kaitīgo ietekmi uz veselību un ir domājuši par smēķēšanas atmešanu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	12,1	14,4	17,0	16,9	10,8	13,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	7,9	10,1	8,9	10,6	6,1	10,0
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	18,1	20,0	29,9	26,0	18,4	18,4
N	175	231	73	128	210	411

121.tabula. Nesmēķējošo jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir redzējuši brīdinājumus vai attēlus uz cigarešu paciņām par tabakas kaitīgo ietekmi uz veselību un tie viņiem lika domāt par smēķēšanas neuzsākšanu, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	50,2	59,3	53,4	56,7	53,4	54,6
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	45,1	54,5	47,8	50,9	46,0	50,6
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	55,2	63,9	59,0	62,4	60,6	58,5
N	830	829	580	616	469	1665

122.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā skolā vai tās teritorijā ir redzējuši vai dzirdējuši pret tabakas produktu lietošanu vērstu ziņu/informāciju, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	38,0	45,1	39,6	43,5	41,5	41,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	33,6	40,5	34,0	38,8	36,5	37,7
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	42,6	49,8	45,5	48,2	46,7	45,7
N	1561	1632	962	1153	1095	3210

4.8.1. Vērsta uz tabakas produktu lietošanas veicināšanu

123.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā ir skatījušies televizoru, filmas vai video straumēšanas pakalpojumus un bieži vai vienmēr ir redzēja kādu, kas lieto tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	23,0	31,6	23,8	26,5	31,9	27,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	20,0	28,5	19,7	22,7	27,8	25,2
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	26,4	35,0	28,4	30,7	36,3	30,4
N	1250	1442	791	973	941	2705

124.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā skatījās internetu vai sociālos tīklus un bieži vai vienmēr redzēja kādu, kas lieto tabakas produktus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	16,0	26,1	17,3	19,5	26,5	21,4
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	13,5	23,3	14,2	17,0	22,9	19,4
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	18,9	29,1	20,8	22,3	30,5	23,7
N	1396	1569	868	1075	1037	2980

125.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuri pēdējo 30 dienu laikā apmeklēja tirdzniecības vietas un redzēja tabakas izstrādājumu reklāmas vai akcijas, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	47,0	52,1	47,4	48,8	52,3	49,7
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	43,0	49,0	43,6	45,9	48,1	46,9
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	51,1	55,2	51,3	51,8	56,4	52,5
N	1222	1369	763	936	907	2606

126.tabula. Jauniešu īpatsvars, kuriem kāds, kas nav ģimenes loceklis vai draugs, ir kādreiz piedāvājis bezmaksas tabakas izstrādājumus, 2024.

	Dzimums		Vecuma grupas			Kopā
	zēni	meitenes	13 gadi	14 gadi	15 gadi	
%	18,9	24,8	16,2	21,9	26,7	21,9
<i>CI 95% apakšējā robeža</i>	<i>16,3</i>	<i>21,4</i>	<i>12,7</i>	<i>19,3</i>	<i>23,6</i>	<i>19,6</i>
<i>CI 95% augšējā robeža</i>	<i>21,8</i>	<i>28,5</i>	<i>20,4</i>	<i>24,8</i>	<i>29,9</i>	<i>24,5</i>
N	1557	1643	966	1155	1095	3216